

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati: do 30 pešit á 2 D., do 100 vrst 2 D 50 p., večji inserati pešit vrsta 4 D.; notice, poslano, izjave, reklame, predklic beseda 2 D. — Popust po dogovoru. — Inseta ni davek posebej. — „Slovenski Narod“ velja letno v Jugoslaviji 240 D., za inozemstvo 420 D.

Upravništvo: Knaflova ulica št. 5, pritličje. — Telefon št. 304.
Uredništvo: Knaflova ulica št. 5, I. nadstropje. — Telefon št. 34.

Poštnina plačana v gotovini.

„Mi radimo, kao da su izbori!“

Na včerajšnji plenarni seji HSS, ki se je vršila pod osebnim vodstvom g. Stepana Radića in so ji prisostvovali vsi poslanci in Radićevi ministri z državnimi podtajniki vred, je govoril Stepan Radić o političnem položaju in na koncu izustil stavek, s katerim je kljub proglašeni tajnosti odkril vodilno idejo te plenarne seje. G. Stepan Radić je namreč na koncu svojega govora priznal, da delajo radićevski poslanci tako, kakor da stoji v volilni borbi. »Mi radimo kao da su izbori!« Ni dvoma torej, da se je na plenarni seji govorilo o agitacijah in strankarskih akcijah HSS. Radić, ki je sicer napram novinarjem koncilijanten, je zapodil poročevalce in objavil v zagrebških listih o seji zelo dvoličen komunik, ki pa potrjuje, da se je na plenarni seji v glavnem razmotrila bodoča strankarska taktika in agitacija HSS.

»Mi radimo kao da su izbori.« S to izjavo je Stepan Radić bengalično razsvetlil svoje cilje. Pokazal pa je tudi na pravo jedro sedanje koalicijske, v kolikor se tiče HSS.

Ko se je pred dvema mesecema podpisala koalicija med radikalni in radićevci, se je oznanjalo svetu, da gre za dalekosežni narodni sporazum, za novo dobro zakonodajnega dela, za ozdravljeno jugoslovenskega naroda in za kaj še vse. Posebno radikalni tisk je poln navdušenja, da si kljub gostobesednosti ni mogel povedati, v čem da obstoja ta vseobsežajoči narodni sporazum.

Mi smo trdili, da gre g. Radiću samo za to, da se reši procesa in da dobi za svojo stranko svobodno udejstvovanje. Radić se drži prozorne taktike, da hvali narodni sporazum, to je koalicijo z radikalno stranko, da se ji laska, da jo povzbuje v deveta nebesa, da imenuje srbske politike največje državnike sveta in da celo pripravljajo velike monarhistične manifestacije v Zagrebu, da na ta način prikrije svoje prave cilje, to je cilje svojega strankarskega jačanja, svoje bodoče moči in sile.

Iz vsega delovanja g. Stepana Radića po sklenjenem narodnem sporazumu pred dvema mesecema izhaja, da se pripravlja na druge stvari in da prav nič ne misli na narodni sporazum, na složno zakonodajno delo, na izgradbo vidovdanskega unitarizma, na državno in narodno edinstvo. Nič ne misli, na slovensko in hrvatsko gospodarstvo, na splošne državne interese, na gospodarsko enakopravnost v državi, na odpravo nezakonitih davkov itd.

Dnevni davčni, socialni in drugi problemi, ki žulijo navadnega državljanca, so danes g. Stepanu Radiću deveta briga. »Mi radimo kao da su izbori.«

Narodni sporazum naj slepi beogradске politike in naj lepo omogoči HSS čim širšo agitacijo po celi državi. Radić hoče očitno naiprvo utrditi strankarsko moč plemenske svoje hrvatske stranke HSS, potem šele bo govoril o svojih definitivnih načrtih.

Beogradski politiki so pač bili naravn, ko niso spoznali taktiziranja gosp. Stepana Radića, ki se skriva za omamno krilatko narodnega sporazuma.

G. Stepan Radić je v zadnjih dveh mesecih opetovano izrekel, da je narodni sporazum največja pridobitev »hrvatske politike«, ni pa trdil, da je največja pridobitev jugoslovenske politike.

Narodni sporazum, ki bi moral vrediti edinstvo Srbov, Hrvatov in Slovencev, bo obratno cementiral dualizem »hrvatske« in »srbske« politike, srbohrvatski dualizem...

»Mi radimo kao da su izbori.« to se pravi, da naj sedaj počiva delo za ljudstvo, za jugoslovenskega seljaka, za slovensko industrijo, za hrvatske železnice, za Jadransko itd., kakor za časa volitev in da moramo državo čimprej pogoniti v volitve. V ta namen organizira g. Stepan Radić svojo stranko tudi v Sloveniji. Mislimo, da doživi njegov najnovejši opredel na Sloveniji na tem lovu še sramotnejše razočaranje, kakor sam Stepan Radić.

Mi pozdravljamo sporazum, ki vodi k jačanju naše državne in nacionalne misli, odklanjati pa moramo sporazum, ki je le gola taktična poteza za pridobivanje strankarske moči, sredstvo za ovekovečanje hrvatske in srbske dualistične fronte v državi. V tem smislu, kot taktiko za večno ustoličenje te fronte pa se treha razumeti najnovejšo Radićevo priznanje: »Mi radimo kao da su izbori!«

Radićevci se pripravljajo na nove volitve

Radićevci prepuščajo radikalom izvedbo zakonov o invalidih, sodnikih itd., so samo za spremembo zakona o agrarni reformi in za ustanovitev nove Agrarne banke. — Organizacija slovenskih radićevcev.

— Zagreb, 28. avgusta. (Izv.) O tajni seji glavnega vodstva HSS je po ovinkih doznati nekatere zanimivosti. Dostop v palačo oziroma v razpravno dvorano seljaškega doma je bil zabranjen vsaki osebi in so bile razpostavljene posebne straže. Sela je trajala dopoldne, popoldne in zvečer do 19. Stepan Radić je otvoril sejo ob 9.30 dopoldne ter je takoj imel enourni govor o političnem sporazumu. Naglašal je med drugim, da sta hrvaški in srbski narod odobrila sporazum po konceptu, zamišljeni od radikalov in HSS. Radić je nato na dolgo in široko pripovedoval različne podrobnosti svojega poseta v Beogradu in svojih razgovorov s prvaki radikalne stranke. — Prvi del svojega govora je zaključil z vzklikom: »Politika sporazuma se ima nadaljevati s polno paro!« V drugem delu svojega govora je Stepan Radić očrtal razmerje in odnose HSS do posamičnih političnih strank in parlamentarnih skupin. Rekel je, da so odnosi med radikalni in HSS »pristojni in dobri«. Seveda se izvala v praksi sporazum drugače, kakor je bil zamišljen v teoriji. V praksi je treba računati s fakti. Program zemljooradnikov je dober, v praksi je za nič. Ponavljal je znane fraze o klerikalcih, glede katerih ni povedal ničesar novega, tudi muslimanom je privoščil nekaj zanižljivih besedi. Značilno je, da Radić ni mnogo govoril o zemljooradniški fronti, v tem vprašanju vladajo med radićevci precej divergentni pojmi.

Poročili ministrov dr. Nikića in dr. Kraljača o politični situaciji sta bili zanimivi, ker sta navajali konflikte med radikalni in radićevci v Beogradu, v posamičnih srezih in mestih. Nato je bila seja dopoldne zaključena. Na popoldanski in večerni seji so se vrstila poročila ostalih prvakov HSS, ministrov, državnih podtajnikov in poslancev. Stepan Radić je končno izročil novinarjem obširen komunik o poteku seje.

— Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Iz Zagreba prihaja poročilo o sestanku HSS, da je bila živahna debata o premetitvi odnosno spremembi uradniškega kadra na Hrvatskem in drugih krajih. Radićevci posebno zahtevajo povsod temeljite spremembe političnopravnega uradništva, ki je podrejeno notranjemu ministru. Bivanje notranjega ministra v Zagrebu je tudi veljalo temu vprašanju. Hrvatski radikalni ne morejo odobravati radićevske gonje proti uradništvu. Končno so radićevci sklenili, da se uradniško vprašanje reši sporazumno z notranjim ministrom.

Glede sodelovanja HSS v vladi je sestanek sklenil, da radićevci prepuščajo glavno delo v vladi radikalom. HSS prepušča radikalom sestavo in izvedbo splošnih zakonov, radikalni imajo odločilno besedo pri zakonih o invalidih, pri zakonih o sodnikih, državnih pravdnikih in organizaciji sodišč, skratka radikalni odločajo v vseh političnopravnih in gospodarsko-financijskih problemih. Ministri HSS morajo po navodi. Lh vodstva posvetiti svojo pozornost socialnopolitičnim in agrarnim problemom.

Minister Pavle Radić je na popoldanski seji poročal o spremembi zakona o

agrarni reformi. Razvijal je svoje nazore o agrarni reformi. Izdal je naredbo, da se imajo odvzeti zakupnikom vsa zemljišča, ki so bila dana v zakup dne 8. februarja t. l. Odredil je revizijo agrarnih odnosov v prečasnih krajih z namenom, da se ugotovi vse zlorabe in vsi strankarsko razdeljeni zakupi. V novem agrarnem zakonu se poudarja načelo odkupa zemljišč. V prvem delu bodo splošna določila, v drugem delu pa določila za posamezne pokrajine, kjer se bodo upoštevale vse lokalne razmere in okoliščine. Da se pomore interesom seljakom k odkupu pod agrarno reformo spadejočih zemljišč, se ustanovi posebna privilegirana Agrarna banka. Pri tej banki naj bi seljaki dobivali cenen kredit, toda le na kratke obroke. Pavle Radić je dalje govoril o potrebi zakona o osuševanju močvirij in barji.

Podtajnik dr. Krmjević je govoril o potrebi socialnopolitičnih zakonov, zlasti o zavarovanju in zaščiti delavcev. Naglašal je potrebo spremembe sedanjega zavarovalnega zakona.

— Zagreb, 28. avgusta. (Izv.) Po seji je Stepan Radić izročil zastopnikom tiska komunikacijo z besedami: »Mi delamo, kakor da so volitve. Mi ne ležimo!« Na sestanku je bila tudi kratka razprava o organizaciji seljačke stranke v Sloveniji. Zastopnik SKS je predložil nekatere konkretne predloge.

— Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Danes dopoldne je politična javnost, ki se drugače posebno zanima le za kraljevo potovanje v Dalmacijo in Crnogorijo, posebno živahno razmotrila oni stavek, ki ga je Stepan Radić izrekel novinarjem, ko jim je izročil strankin komunik, namreč stavek glede volitev. Splošno mnenje je, da se radićevci z vsi živavostjo in intenzivnostjo pripravljajo na volitve in da je vsa radićevska propaganda med ljudstvom v ta namen prirojena.

Minister Pavle Radić je sredi odstopa iz Zagreba na Bled, da kralju poroča o poteku seje HSS ter da mu izroči strankine sklepe in predloge. Obenem namerava kralju poznati spor med radikalni in radićevci. Neizdovoljstvo med obema skupinama je čim dalje večje. Radićevci bi radi izvedli nekatere milijonske transakcije na korist svoje stranke, toda radikalni niso pripravljeni sodelovati in prevzemati odgovornosti. Radićevci dalje zahtevajo tudi sodelovanje pri večjih kapitalističnih podjetjih.

— Zagreb, 28. avgusta. (Izv.) Velika župana dr. Batić in dr. Pirkmayer sta sredi odstopa nazaj na svoja službena mesta. Iz Zagreba so sredi odstopa tudi ministri Maksimović, Nikić in Simonović. — Maksimović je včeraj ves dan konferiral z zastopniki radikalne stranke na Hrvatskem, posvetoval se je zlasti o odnosih med radićevci in radikalni na Hrvatskem. Voditelj stranke so mu izjavili, da so ti odnosi pristojni in da ne obstoje nikake divergence. Notranji minister je dalje izjavil, da ni kralju predložil v podpis nikakega ukaza glede premetitve uradništva na Hrvatskem in drugod.

Konferenca o varnostnem paktu

Odgovor Nemčije Franciji. — Nemčija pripravljena za ustna pogajanja. — Vznemirjenje v Moskvi.

— Pariz, 28. avgusta. (H) Nemški odgovor v zadevi varnostnega pakta izraža zahvalo francoski vladi za tako vpludno noto in izjavlja, da je Nemčija pripravljena sprejeti predloge za konferenco strokovnjakov. Konferenca se v kratkem sestane. Datum še ni določen.

Nemški poslanik v. Hoesch je nemški odgovor o sprejemu francoske note včeraj popoldne izročil zunanjemu ministru Briand. Nemški odgovor obsega eno stran in se objavi v soboto jutraj.

— Berlin, 28. avgusta. Iz Vilne in Varšave prihajajo poročila o razpoloženju Moskve napram francosko-nemškemu poglavljujem glede varnostnega pakta in vstopa Nemčije v Društvo narodov. Z ozirom na

priprave za vstop Nemčije v Društvo narodov je sklicana posebna konferenca vodilnih oseb sovjetskega režima. Konferenca se udeležuje Stalin, Kamenev, Zinovjev in Trocki. Konferenca ima sklepati o načelnem stališču Rusije napram Društvu narodov in obenem izvesti revizijo dosedanjega razmerja Rusije do Nemčije. Vest o vstopu Nemčije v Društvo narodov je izzvala v Moskvi znatno vznemirjenje.

— Pariz, 27. avg. Zunanji minister Briand je izjavil, da je Francija v treh točkah nepostopljiva: 1. glede garancijske pogodbe, 2. glede vstopa Nemčije v Društvo narodov brez izjem in predprijav in 3. glede nedotakljivosti pogodb.

Boji v Maroku

— Pariz, 28. avgusta. Kongres neodvisne Delavske Zveze je na svoji včerajšnji seji razpravljala o maroškem vprašanju. Z vsemi glasovi je bila sprejeta resolucija, ki zahteva takojšnjo sklenitev miru z Rifovci ter izpraznitve Maroka in Sirije po francoskih četah. Glasovanja so se vzdržali trije delegati. Vse neodvisne dalavske organiza-

Prve kolone so povsod dosegle svoj cilj. V ozemlju plemena Tsul so hoteli Rifovci izvesti napad na francoske postojanke z ročnimi granatami, bili pa so odbiti s težkimi izgubami. Francoske čete so odbile tudi napad plemena Djebala. Dosedaj se je podvrglo 2600 družin plemena Tsul, ki šteje 3500 družin. Ostanek, ki se še ni podvrgel, se je zatekel k plemenu Branes.

Iz Rabata poročajo, da je 40 španskih letal uspešno bombardiralo rifovske postojanke pri Alhucemasu.

Marselle, 27. avgusta. K. Socialistični kongres je sprejel resolucijo glede Maroka, v kateri zahteva, naj se francosko - španski mirovni pogoji čimprej sporočijo Abd el Krimu, ki se bo moral jasno izjaviti glede možnosti pogajanj in glede dogovora in kjer se zahteva ustavitve vojaških operacij, ko se prične mirovna pogajanja. Nadalje se predlaga, naj se event. težkoče med Francijo, Španijo in Abd el Krimom predložijo razsodišču Zveze narodov. Nadalje se izreka resolucija za intervencijo Zveze narodov v maroškem problemu.

Načrti prometnega ministra
Zgradi se rečni parnik «Prestolaslednik Peter». — **Izboljšanje proge Novska-Dugo selo.**

— Beograd, 28. avgusta. (Izv.) Vsi ministri so še danes dopoldne odsotni iz Beograda. Ostal je tu le zunanji minister dr. M. Ninčić, ki je preobložen z delom za ženevsko skupščino Društva narodov.

Snoči je odstopoval na Bled prometni minister Anta Radojević. Kakor zatrjujejo v prometnem ministertvu, predložil minister Radojević kralju Aleksandru I. načrt za gradnjo velikega rečnega parnika, ki naj bi nosil ime »Prestolaslednik Peter«. Parnik bi imel brzino 34 do 36 km na uro. Opremljen bi naj bil z najmodernejšim komfortom, s kabinami za kralja in kraljico, za ministre in druge dostojanstvenike. Parnik naj bi bil tudi preskrbljen z radioaparatom.

Na svojem potu na Bled se ustavi prometni minister en dan tudi v Zagrebu, od koder napravi inšpekcijsko potovanje po progi Novska-Dugoselo, ki se sedaj preureja v paralelno progo za promet med Zagrebom in Beogradom. Kakor znamo, je dovoljen za preuredbo te proge 20 milijonski kredit ter se imajo pred vsem položiti nove tračnice in železniški praži, da bo proga lahko vzdržala vsak promet.

Za danes je napovedan prihod notranjega ministra Boža Maksimovića, ki se je včeraj ves dan v Zagrebu posvetoval z voditelji krajevne organizacije narodnorađikalne stranke. Zunanjega ministra je včeraj posetil albanski notranji minister Zena beg, ki danes odputuje v Ženevo kot albanski delegat za Društvo narodov.

Radi ciklona, ki je divjal nad Beogradom pred dvema dnevoma, je bila pokvarjena električna razsvetljava v narodni skupščini. Poslopje je bilo tudi na strehi pokvarjeno. V skupščini ni niti enega narodnega poslance. Vsi. Še Davidovičević demokratije, so skupščino zapustili.

Posledice katastrofalnih neviht v naši državi

Ogromna milijonska škoda v Bački in Bosni.

— Beograd, 28. avgusta. Polagoma prejema poljedelsko ministertvo splošni pregled o posledicah katastrofalnih neviht, ki so divjale pred tremi dnevi v Bački in deloma tudi po Bosni. Siloviti orkan se je približal nad Bačko iz francoskih Alp, kjer je napravil tudi ogromno škodo. Pred nevihto je vladala v Bački nenavadna vročina oziroma sopenarica. Nahušje je trpelo vsled nevihte selo Stari Sivač. Tu je vihar porušil vse hiše odnočno jih zelo poškodoval. Po vsem selu ni niti enega okna celega. Človeških žrtve je 10. Vihar je odnesel pastirja 17letnega Petra Gasserja 1 km daleč iz sela na polje, tu ga je pest debelo zrno toče ubilo. Zrno mu je padlo na sence in mu je prebilo. Toča je ubila tudi njegovega brata Gustava. Nad 50 oseb je vsled toče ranjenih. Iz sela samega je orkan odgnal nad 200 konj in volov, ki so potem kmalu poginili. Vihar je ruval drevesa. Če je kako drevo ostalo, je popolnoma okleščeno po toči. V Starem Sivaču samem je nad 6 milijonov škodo. Toča je bila pol metra visoko po zemlji. Vse naokoli je uničeno. Škodo cenijo v Bački nad 40 milijonov dinarjev.

Silovit je bil vihar tudi v Bosni. V Derventi in okolici je napravila toča pravo razdejanje. Na strehah je razbila debela toča okoli 2 milijona kosov opeke. Našli so kose toče, ki so tehtali od 250 do 450 gramov. Celokupno škodo cenijo na 6 milijonov dinarjev.

PORAZ RUMUNSKÉ VLADE

— Bukarešta, 28. avgusta. Po vsej državi so končane volitve v kmetijske zbornice, ki so strogo stanovskostrojne institucije. Pri volitvah so bili nemirje v okolici Galaca. Opozicijska lista je zmagala v 20 okrajih, vladna le v 17. V dveh okrajih je izvoljen vodja opozicije general Avarescu. Vladin tisk trdi z ozirom na poraz vladnih kandidatov, da nimajo te volitve nikakega političnega značaja, ker so zbornice strogo gospodarske naprave.

Boji v Siriji

London, 27. avgusta. a. Kakor poroča dopisnik Reuterjevega urada iz Jeruzalema, je bila bitka, ki se je vršila pred dvema dnevmi pri Damasku med francoskimi četami in Druzi, zelo krvava. Druzi so zasedli Khubet el Ghaz. Drugi spopad se je vršil včeraj pri Ezraa. Druzi so napadli tudi francosko orožniško stanico Ghatta, ki leži dve miljii južno od Damaska.

Kairo, 27. avgusta. a. Arabski list »Mokkakat« poroča, da pripravljajo Druzi splošno akcijo in da je prispelo veliko število Beduinov preko Transjordanije in se jim je priključilo.

Beirut, 27. avgusta. k. Ker obstojijo dokazi, da je ljudska stranka v Damasku, ki obstoji iz panarabskih nacionalistov v zvezi z Druzi, je bilo v Damasku aretiranih mnogo oseb. Predsednik ljudske stranke Ghabandah je pobegnil.

Nove poplave na Japonskem

Tokio, 27. avgusta. d. Veliki nalivi so poplavlili skoraj vso Japonsko. V Tokiju je poplavljenih več tisoč poslopj. Ves promet je ustavljen.

Borzna poročila.

Ljubljanska borza

LESNI TRG.
Deske monte 20 in 25 mm c 400 m³ fr. m., blago 510; cerovi krliji od 25 cm pr. od 2 m. dolžine fr. meja za 100 kg denar 25; testoni monte fob Sušak, denar 480; črni bor — bordonali 3—8 m. d. 30/30—50/50 fob Gruž blago 650; bukova drva 1 m d suha fr. n. p. 4 w denar 17,50, blago 17,50 zaključki 17,50.

ŽITNI TRG.
Pšenica domača fr. Lj. denar 260; pšenica slav. 76/77 kg 3% par Lj. blagi 270; koruza slav. fr. Postojna trs. 4% w denar 233, blago 233, zaključki 233; oves slav. par. Lj. blago 185; laneno seme fr. Lj. denar 535; otrobi rženi fr. Murska sobota blago 125; otrobi pšen. fr. Djakovci blago 160.

7% invest. pos. iz l. 1021, denar 7650
Celjska posojilnica d. d., denar 201, blagi 205, Ljubljanska kreditna banka denar 225 blago 265, Merkantilna banka denar 101 blago 102, zaključki 101, Prva hrvaška štedionica, denar 912, Slavenska banka denar 65, Kreditni zavod denar 175, blago 185
Strojne tovarne in livarne denar 85, Trboveljska premogokopna družba, blago 340, Zdržene papirnice denar 115, Stavbena d. d. denar 165, blago 180, 4% kom. zad. dež. bke. denar 20, blago 25, 4% zast. l. dež. bke. denar 20, blago 25.

Zagrebska borza.

Dne 28. avg. Sprejeto ob 13.
Devize: Curih 10,815—10,895, Praga 164,96—166,96, Newyork 55,585—56,185, London 270,88—272,88, Milan 209,18—211,58, Berlin 13,25—13,35, Dunaj 0,0783—0,0793, Valute: dolar 54,90—55,50.

EFEKTI.
Todsotno invest. pos. 1921 79,50, 2 in polodst. drž. rente za ratnu štetu 291,50—293, Ljubljanska kreditna 225, Hrv. eskom. banka 117,50—118,50, Kreditna banka, Zgb. 116,50—10, Hipotekarna banka 69—70, Jugobanka 101—102, Praštedionica 912—915, Slavenska banka 65—66, Eksploatacija 50—52, Drava d. d. Osiček 150—, Sečorana, Osiček 150, Isis d. d. 58, Nihag 41, Gutman 415—425, Slaveks 150—160, Slavonija 51—52, Trboveljska 336—343, Union, paromlin 375—400, Vevče 135—150.

Inozemske borze.

— Curih, 28. avg. Beograd 9,225, Pariz 24,25, London 25,065, Newyork 516, Milan 19,40, Praga 15,30, Dunaj 0,007265.
— Trst, 28. avg. Predborza: Beograd 47,50—47,90, Pariz 125—125,50, London 129,50 129,90, Newyork 26,60—26,75, Praga 79—79,50, Curih 517—519, Dunaj 0,0370—0,0385.

Rif in njega prebivalci

Zadnji dogodki v Maroku zbuja splošno pozornost, saj gre za prvi resni nastop kolonialnih narodov, ki so začeli razmišljati, kako bi se otreslo tuje nadvlade. Evropa se tega pokreta v kolonijah po pravici boji, ker bi bila v slučaju neuspeha v odporu proti kolonialnim upornikom gospodarsko tako oslabiljena, da bi se bilo bati za njeno bodočnost. Glavno vlogo v osvobodilnem pokretu v Maroku igrajo takozvani rifski Kabyli, domače plemo, ki dela pod vodstvom fanatičnega Abd-el Krima Francozom in Špancem največje preglavice. Šele zadnje dni se je posrečilo vrhovnemu francosko-španskemu poveljstvu zaleziti zmagovito prodiranje teh upornikov in doseči nekatere lokalne uspehe, ki pa še ne pomenijo, da je konflikt v Maroku definitivno poravnal.

Gorsko plemo Kabylov izvira bržkone od prebivalcev Severne Afrike. Predniki Kabylov so bili v Afriki še pred Egipčani, ki so prevzeli od njih kult Ammont. Kljub navalu nomadskih narodov so se Kabyli ne le obdržali, nego so celo asimilirali tuje narode in rase tako, da nalezimo med njimi na pokabljene črnce, bizantiske Grke, Rimljane, Arabce in celo Francoze. Berberstvo in narod; nego trdno ukoreninjena kulturna forma. To so arhaični ostanki prastarega delavstva. Pri nekaterih kabylskih obredih se vidi še dandanašnji, da se drži lovskega stanu nekako prokletstvo krvi. Lovci, ki izgube življenje na lovu, so pokopani v gorah, da bi njihove duše ne škodovala vsem. Zanimivo pa je, da se imenujejo baš oni zagonetni plavalci in modrooki Kabyli »thermakene«, kar pomeni lovec. Kabyli se razlikujejo od ostalih afriških plemen tudi s tem, da visoko čislajo kovaški sta, ki je zvezan čisto tudi s politično in versko oblastjo. Kabyli smatrajo kovače za nekeke čarovnike. Ne smemo pozabiti, da so pripisovali egipčanskim duhovnikom vinam, zlasti pa zlatu nekaj peklenliki značaj. Zato pa usnjarji pri Kabylih niso nič kaj v časteh. Strojarju ne pravijo sin tega ali otega očeta, ampak »sin te ali one«. S tem hočejo reči, da je strojarstvo žensko delo. Največ se pečajo Kabyli z vrtnarstvom in čebelarstvom. Hrana jim je zelo skromna. Dan na dan jedo kašo, kuhano v nekem smrdelcu olju in narezano meso različnih domačih ali divjih živali. Kabyli imajo obvezno vojaško dolžnost. Vsak Kabyli mora služiti od 16.—20. leta v armadi bodisi v boju proti drugim plemenom ali pa zato, da uveljavlja načela krvne osvete. Evropski kolonizatorji so hoteli iztebiti te običaje, pa so nalezili na energičen odpor, ki se je spremenil zdaj v krvavo vojno.

Stališče ženske je pri Kabylih kakor sploh pri muslimanskih narodih zelo žalostno. Dekleta enostavno prodajajo in kupujejo pod pogojem, da so še nedolžna. Od pamtike se je ohranil pri Kabylih običaj, da imajo do žene pravico tudi moževi bratje in celo vsakokratni vladstven dotične pokrajine. Iz tega nastanejo pogosti bratomori in očetomori. V rodilni vlada torej strašna razuzdanost, ki se skriva na zunaj pod

strogo etiko. Kabyli pred ljudmi ne sme nazvati po imenu svoje neveste ali žene, ne sme z njo govoriti, niti jo pogledati. Pri tem pa so kabylske ženske krasne. Ker so v občevanju z moškimi tako omejene, ni čuda, da so večinoma zelo razuzdane in da jim je dobrodošla vsaka prilika za razvrtno življenje. Podpirajo jih pri tem prav izdatno stare zvodnice — o kabylskih babah je znano, da so v tem pogledu na najslabšem glasu. Berberke so imele svoje posebne, možem neznane črke. In še dandanašnji rabijo takozvane »ženske znake«, t. j. simbolične znake za tajno korespondenco. Tako n. pr. pošlje kabylsko dekle svojem fantu rutico. V enem kotu je rdeča pika, — »kri«, v drugem črna — »noč«, v tretjem rmena — »kraj«. To opozorilo pomeni: »Ne hodi to noč za menoj, ker bi utegnili teči kri; pridri ponoči tja, kjer te čakam.« Poleg takega nedolžnega flirta se peča kabylska ženska tudi s čarovnjijo. Če hoče, da neha mož ljubiti drugo, ga enostavno polije z vodo, s katero so umili mrtvece. Če si hoče ohraniti možovo ljubezen, rabi »ljubavni napitek«. Polije si namreč obraz z medom, ki ga pod brado prestreže v kako posodo. Potem mu primeša malo krvi iz jezika (oho! zakaj neki iz jezika?) in iz čela, dodaj sedem zrn soli in ko je tako zbrala vse potrebne pripomočke, pomeša to čudno pasto med možovo jed. Baje ta reč pomaga. Citateljce, ki imajo nezveste može, lahko poskusijo. Recept ni napačen. In tudi jezikuji bi včasih ne škodilo, če bi mu ta ali ona puščala malo krvi. Pa brez zamere.

Življenje moških je večinoma v gospodarstvu, politiki in vojni. Za rodbino se ne zmenijo mnogo. Čudno! Tudi naši »Kabyli« so taki. Vse jim gre po glavi, le rodbina jih z redkimi častnimi izjemami nič ne zanima. Pa tudi tu prosimo brez zamere. Vsem po zaslugi. Kabyli so zelo nadarjeni. Kdor misli, da izbruhne nekaka sveta vojna v muslimanski Afriki, se motijo. Berber se — bori za vero, nego za svojo plemensko avtonomijo. Široka politična koncepcija je njegovemu svetovnemu naziranju povsem tuja.

Jezik Kabylov je nedvomno hamitski, zlasti na zapadu, dočim se na vzhodu umika semitski arabščini. Nekateri učenjaki so celo menja, da imajo Kabyli mnogo skupnega s severošpanskimi Baski. Telesni tip Kabylov ni enoten. Razločujemo pet tipov, od katerih sta dva pretežno arabska (eden »klasični«, drugi pa semitsko nosati), eden je omejen na Alžir, dva sta pa tipično kabylska. Kabyli so suhi in dobro raščeni. Ženske so kot rečeno zelo lepe. Omenili smo že Kabylo s plavimi očmi in lasmi. O teh si učenjaki niso na jasnem. Nekateri jih smatrajo za germanske (vandalске) priseljence, toda po kabylskih pripovedkah so bili v deželi »že davno pred Rimljani«.

Na berberskih tleh niso imele večje države nikoli sreče, ker je to plemo nomadsko. Zato je nalezela tudi francoska kolonizacija na fanatični odpor. Berberi so svobodoljubni. Ne trpa nobene nad-

vlade. Po vaseh imajo svoje sovje. Svoji domovini je Berber bolj zvest in udan kot ženi, rodbini ali materi. Vendar pa imajo v teh krajih tudi višjo politično organizacijo, ki se imenuje v domačem jeziku anthurm, v arabščini pa ssof in obsega več vasi ali krajev. S takim širšim ssoffom ima zdaj Francija obilo posl.

Narobe svet

Italijanska vlada je pred časom zaprosila jugoslovensko ministrstvo zaobračaja, da dovoli skupini dijakov tržaške trgovske univerze primerne vozne olajšave za potovanje po naši državi. Tržaški dijaki so hoteli obiskati glavna središča jugoslovanske industrije in trgovine ter se vobče seznaniti z našimi gospodarskimi in kulturnimi razmerami.

Jugoslovensko ministrstvo zaobračaja je seveda gladko odbilo prošnjo italijanskega zavoda v Trstu.

Reakcija ni izostala. Italijanska vlada je uknila našim državljanom vse vozne olajšave po italijanskih železnicah. Obenem pa predložila naši vladi obsežen spisek ljudi, ki so lanskega leta potovali po Italiji in sicer s 75% popustom na železnicah in celo po parobrodih. V tem spisku se nahaja brezbroj oseb, novinarjev, dijakov, uradnikov in strokovnjakov ter trgovcev.

Naše ministrstvo je hotelo štediti, pa je oškodilo naše državljanke za veliko ugodnosti. Jasno je, da bi veliko več Jugoslovenov hodilo v Italijo, kakor pa Italijanov po naši državi... Pa kljub tej čisto enostavni misli in predvaru, na katerega pride lahko človek tudi brez visoke ministerjalne izobrazbe, je ministrstvo zaobračaja sklenilo drugače. Seve je treba zadržati (!) v interesu našega gospodarstva, da nas tuji profesorji in dijaki posejajo in da se seznanjajo z našimi razmerami... Tudi tak predvarek se imenuje skrb za naše gospodarske interese...

Politične vesti

— O hrvatski inteligenci razpravlja radikalno »Vreme«, ki se je najbolj zavzemalo za sporazum s Hrvati, in prihaja do zaključka, da ta inteligenca ni sposobna, da bi vodila narodne mase. List izvaja: »Inteligenca, dogmatična v svojem pojmovanju in zagrizeno formalistična v svojih političnih nazorih, je tudi po zgodovinskem prevratu v naši notranji politiki ostala v svojem fosilnem stanju. Nesposobna, da vodi narodne mase, se je pokazala še za manj sposobna, da bi hodila za onimi, ki so po svojem instinktu in po svojem političnem realizmu krenili na zdrava pota... Z žalostjo moramo ugotoviti, da se je v skupni državi znala najmanj orientirati hrvatska inteligenca in se najmanj oddolžiti zajedniški svobodi. In za nas ne razumljivo preziranje gospodске politike, to je političnega nastopanja šolanih ljudi, ki je neprestano kaže St. Radić, postane pojmljiv šele, ako uvažujemo politiko hrvatske inteligence, zbrane v »Hrvatski zajednici« Sodeč po njenem nastopanju, bi se dalo težko zaključiti, da je šola kak blagotvoren činitelj, a še manj se navduševati za pluralni volilni sistem, sloneč na razliki v šolskih kvalifikacijah.« — Ne moremo trditi, da bi bila ta sodbja radikalnega lista popolnoma neutemeljena. Hrvatska inteligenca živi res samo v teorijah in je izgubila vse stike z realnim življenjem. Samo zbog tega je postal na Hrvatskem absoluten gospodar situacije Stjepan Radić.

— Vojvodinski radikali proti radićevcem. Deputacija članov izvršilnega odbora radikalne stranke v Vojvodini je te dni posetila predsednika radikalne stranke, g. Ljubo Živkovića in se pri njem energično pritožila radi najnovejše Radićeve agitacije v Vojvodini. Deputacija je dokazovala težavno stališče, ki ga ima radikalna stranka v Vojvodini, po tej pokrajini vrši radikalna stranka veliko nacionalizacijsko akcijo, ker je prejšnja desetletja ta pokrajina zelo trpela pod umetnim madžaronstvom. Okolu Stepana Radića se pa sedaj zbirajo vsi nacionalni elementi Vojvodine. Deputacija je zahtevala od g. Živkovića, da ustavi Radićevo prodiranje, ker spravlja to prodiranje dosežanje nacionalizacijsko delo radikalne stranke v Vojvodini v nevarnost. Zdi se, da je

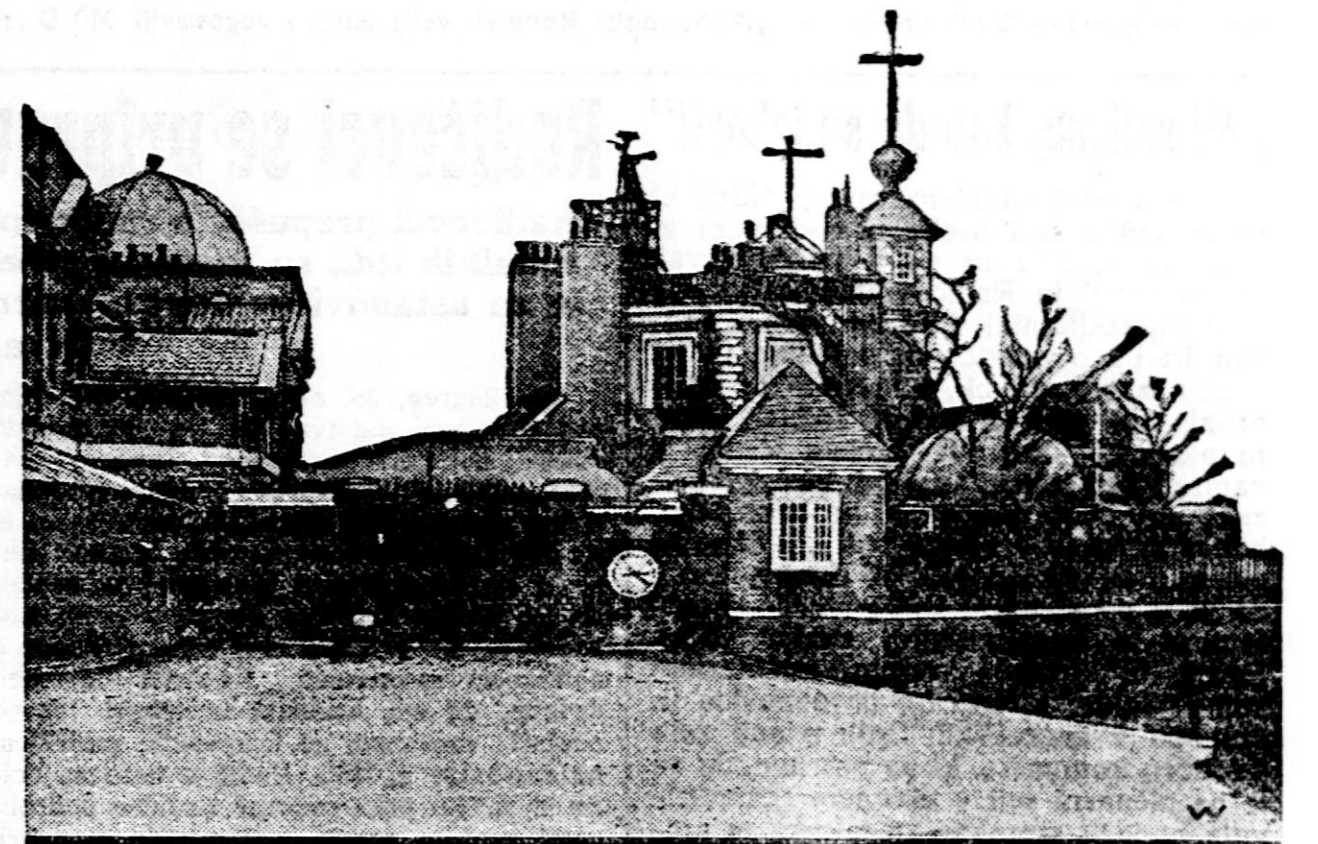
predsednik radikalne stranke g. Živković podal deputaciji pomirljive izjave in primerna zagotovila. Nato je deputacija obiskala radićevskega ministra ter tudi pri njem protestirala proti Radićevi propagandi v Vojvodini.

— Bivši ital. min. predsednik Nitti poseti Jugoslavijo? Poročajo nam, da je bivši ital. min. predsednik Francesco Nitti napram svojim prijateljem, ki jih ima pri nas, izrazil željo, da bi rad posetil našo državo. Kakor smo izvedeli, je pričakovati, da pride Nitti v Jugoslavijo koncem jeseni. Nitti je prišel kakor je znano v konflikt z Mussolinijem in fašisti in živi sedaj v emigraciji v Švi-

ci. Njegov poset v Jugoslaviji gotovo vzbudi pozornost in zanimanje.

— Odbod zunanega ministra v Zenevo. Zunanji minister odpotuje prihodnji četrtek 3. septembra v Zenevo. Minister dr. Nintić potuje tja skupno z romunskim zunanjim ministrom Duco, ki prispe nekaj dni popreje v Beograd.

— Mednarodna konferenca o pomorskem pravu se bo vršila meseca septembra v Genovi. Sklicuje jo Komité Maritime International. Razpravljalo se bo o zavarovanju pasažirjev, o imuniteti državnih brodov, o mednarodnem prevoznem pravu, o priležitih in pomorskih hipotekah.

ZVEZDARNA GREENWICH.

Ljubljanski velesejem

Lesene stanovanjske hišice na velesejmu

V današnji dobi pomanjkanja stanovanj, ko si gotovo vsak želi lastnega gnezda, ki je, četudi majhno, vendarle njegova last, bo sigurno vzbujala na sejmu splošno pozornost in občudovanje lična na novo postavljena enodružinska stanovanjska vila, obdana s krasnimi rastlinjaki in cvetličnjaki. Ta hišica pa je lesena. Do največjega časa pri nas ni bil znan sistem gradnje lesenih hiš, a sem in tja postavljene lesene zgradbe so vzbujale s strani širokih mas neko gotovo nezaupanje v stvar samo. Vendar pa je to nezaupanje popolnoma neumestno. Tvrdba Jugoslovanske Höntsch d. d. Brod na Savi, je uvedla v našo državo svoj način lesene gradnje za zgradbo stanovanj v obliki vil, kakor tudi za industrijske zgradbe do največjega obsega. Že svojetasno je bilo teoretsko dokazano, da les ugodneje regulira toploto, kakor pa zidane stavbe. Praktično je dokazano, da hiše sistema Höntsch, izdelane z dvojnimi lesenimi stenami, z izoliranim mirujočim zrakom in lepenko dajejo poleti in pozimi zelo ugodno temperaturo. V letni vročini je hiša hladnejša, pozimi pa se lažje pregreje nego masivna zgradba. V ne celih dveh letih poslovanja je ta tvrdba izdelala več lepih in okusnih lesenih zgradb, posebno v Zagrebu in po nekaterih drugih mestih. Da je sistem gradbe industrijskih zgradb po načinu Höntsch dober, dokazuje med drugim tudi to, da je ta tvrka izdelala tudi velike hangerje in delavnice pri tvornici avionov Icarus v Novem Sadu, kakor tudi velike strešne konstrukcije po svojem patentiranem sistemu pri tovarni vagonov v Brodu.

Stanovanjske zgradbe sistema Höntsch se izdelujejo v tvornici do najmanjše podrobnosti tako, da se na mestu zgradbe zgradba samo montira in prepleška. To je po velikosti objekta gotovo v osmih do 40 dni, nakar se že lahko lastnik v hišo vseli. To je ena od največjih prednosti pred zidanim poslopjem, kjer minejo meseci, dokler se hiša osuši. Za normalno zgradbo 5 do 6 prostorov je potrebno 6 do 8 tednov od dne naročila, da pride hiša

pod streho. Taka hišica je popolnoma suha, izključuje vsako vlago in tudi odgovarja higijenskim zahtevam.

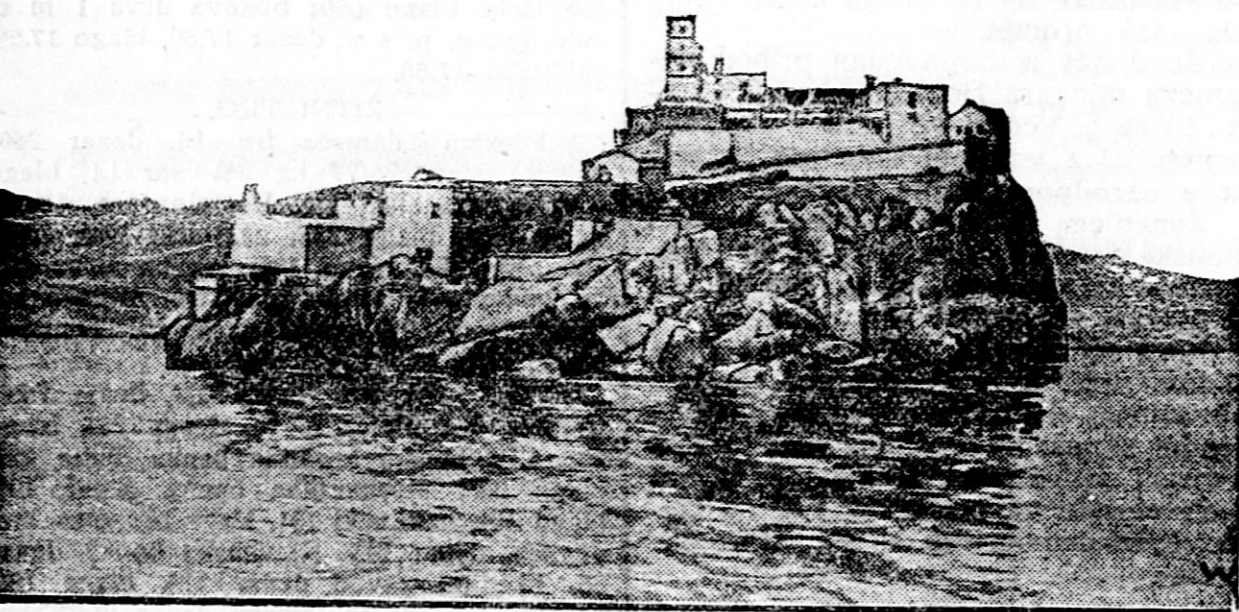
Druga vrsta izdelkov, da danes pri nas skoro nepoznana, so zimski vrtni, cvetličnjaki, steklenjaki in hladilniki te vrste, katere objekte smo do nedavno morali dobavljati iz inozemstva. Ta domača tvrdba nam zamore, okoristivši se z dolgoletno izkušnjo nemške tvrde Höntsch & Komp., dati najlepše in najpripravnije na tem polju, kar je za nas kot poljedelsko državo velike važnosti. Brez zadostne luči in zraka ni mogoče vzgajati nežnih bilk, ampak more to storiti in omogočiti rastlinstvu normalni razvitek samo strokovno izdelan steklenjak. Dandanašnji si ne moremo misliti moderne in elegantne zgradbe brez udobno nameščenega in izvedenega zimskega vrta. Na velesejmu bomo videli, kako je treba to stvar lepo in poceni urediti.

Ta tvrdba dela poleg tega tudi vse postranske potrebščine sama v svojih delavnicah, in kupuje sama sirovine. Vse to izdelava poceni.

Tako nudi tudi v tem oziru letošnji velesejem novost, za katero se bodo gotovo zanimali vsi, ki si žele poceni lastnega doma in pa oni, ki žele okrasiti svoje domove s cvetličnjaki in vrtni.

— Poštni urad z nazivom »Ljubljana veliki sejem« bo v času od 29. avgusta do 8. septembra letos posloval na razstavišču Ljubljanskega velesejma. Ta pošta bo upravljala vso pošto, brozjavno in telefonsko centralo s šestimi vzporednimi aparati. Poslovala bo kot oddelke pošte Ljubljana I. Pošiljke bo pečatila z žigom, ki ima besedo »Ljubljana veliki sejem« v latinici in cirilici. — Uradne ure za blagajniško službo so od 9. do 17. ure, za pisemski, telegrafski in telefonski promet pa od 9. do 18. ure.

Najboljše
manufakturno blago
po najnižjih cenah prodaja
Oblačilnica v Ljubljani
Miklošičeva cesta 7
— OGLEDITE SI ZALOGO! — 3058

RIFKABILI OBSTRELUJEJO ALHUCEMAS. Rifkabili so navelili na skalovje Alhucemas ob špansko-maroški obali. Napad je podpiralo topništvo in mitraljeze tako, da so postali Španci ogroženim četam na pomoč vojne ladje.

V. I. Krizanovska:

V kraljestvu nesmrtnih

Roman.

— Jutri zjutraj napišem pismo, ki pove Margariti, da ji pošljia to darilo bivši dolžnik njenega očeta, — je pomislil Supramati in se zadovoljno nasmešnil.

Nato je začel metati denar nazaj v omarico. Ko pa je zadel globoko v nekem predalu na zabojček, je lahko zaškrpalo. Supramati je ves začuden nagnil in opazil, da je zadel kovinski rob zabojčka ob skrito prožnico, ki je odkrila tajni oddelek. Odkrival je desko in potegnil iz skrivališča beli zavitek.

Zavitek je bil na hitro roko spravljena obleka iz batista, okrašena z dragocenimi čipkami. V sredini je bilo nekaj dolgega in trdega. Supramati se je čedalje bolj zanimal za svojo najdbo. Prinesel je luč, razvil zavitek in strašno prebledel.

V rokavi je držal žensko nočno srajco s širokimi rokavi. V višini prs je bil razrez, okrog njega pa velik madež temnordeče barve. Ves spodnji del srajce so bile okrvavljene. Srajce se je še držalo okrvavljeno, kratko zakriviljeno bodalo iz damaškega jekla, z ročajem, ki je bil okrašen z dragocenimi kamni. Ves presenečen je ogledoval mladi zdravnik ta nema priče strašnega zločina.

36

A kdo je zakrivil ta zločin? Gotovo Narajana, lastnik te omarice. A je-li mogoče, da je bil on morilec? S kakšnim namenom je izvršil ta zločin? Kako je mogla izginiti ta ženska, ne da bi ljudje to opazili? Mar je ni nihče iskal? In kdo naj bi bila ta žrtev?

Omarica ga je zdaj zanimala kot nekaj posebnega. Morebiti najde v skrivnih predalčkih še kake sledove.

Supramati je začel napeto iskati in kmalu je potegnil iz predalčka klopič zmečkanega papirja iz zlato verižico z medaljonom. Na pokrovčku tega medaljona je bilo iz briljantov sestavljeno ime — Liliana. V medaljonu je bila slika mlade, izredno lepe ženske. Velike črne oči so gledale prezirajoče, na ustnih se je poznal strastni smehljaj. Kratki kodri so pokrivali to prekrasno glavo. Zmečkani papir je bil lepak. Z njim si je morilec menda obrisal svoje krvave prste, ker so se poznali na papirju odtisi.

Supramati je razgrnil lepak in čital: »Benefica pevke miss Liliane. Lepak je moral biti tiskan pred dobrim letom dni.

Ker mu je bilo nerazumljivo, zakaj Narajana ni uničil tako nevarnih sledov svojega zločina, je položil Supramati ves razburjen žalostne spomine na krvavo in skrivnostno dramo nazaj v skrivni predalček. Nato je zavil Margariti določeni zabojček, zaprl omarico in šel spat. Zaspati ni mogel dolgo,

ker je neprestano mislil o svojem čudnem in strašnem odkritju.

Supramati se je zbudil pozno. Pravkar je končal zajtrk in pregledoval novine, ko mu je prinesel lakaj vizitko, na kateri je Supramati začudeno prečital: vikont Marsel de Lormeil.

— Ta gospod se je danes že opetovano informiral, da-li je vaša svetlost prišla, — je pripomnil lakaj.

— Ali ste že dolgo tu v službi?

— Ne, šele teden dni. Kakor so mi pravili, je g. James odslovil vso prejšnjo služničad. Ker so pa pričakovali vašo svetlost, so zopet najeli služničad in James je določil za oskrbnika gospoda Gremlera.

Supramati se je zamislil. Ta vikont je spadal bržkone med znanke pokojnega princa in ni še nič vedel o njegovi smrti. Morda se s tem človekom še sprijazni, ker sam ne pozna v Parizu nikogar. Prijatelj, ki bi ga seznanil s pariško družbo, bi mu bil zelo dobrodošel.

— Spremite vikonta v jedilnico in prosite ga, naj malo počaka, — je dejal Supramati. Naglo se je oblekel in se napotil v jedilnico. Predno je vstopil, je odgrnil zaveso in pogledal, kdo je ta vikont.

Mož tridesetih let, zelo elegantno oblečen, je hodil nestropno po sobi semintja. Lahko bi rekel, da je bil lep, če bi ne kazilo njegove sicer prikupljive zunanosti bolesto bledo lice, temni kolobarji pod

očmi in prezgodnje gube, ki jih je bilo polno na njegovem velem, prezgodaj ostarelem obrazu.

— Zdi se mi, da je fant do dna izpil čašo življenja, — je pomislil Supramati, ko je prestopil prag jedilnice.

Vikont je ogledoval neko sliko, in ko so se vrata odprla, se je naglo obrnil in veselo zaklical:

— Slednjič se je vendar vrnil k nam, Narajana...

Umolknil je, ker je zagledal pred seboj neznanega moža. V zadregi se je opravičil.

— Oprostite, toda rekli so mi, da se je princ Narajana vrnil s potovanja. Kot eden najboljših njegovih prijateljev sem ga hotel prvi pozdraviti in zato sem prišel tako zgodaj.

— Nikar se ne opravičujte, vikont! — je dejal Supramati smeje in mu podal roko. — Resnico so vam povedali. Jaz sem princ Narajana Supramati, mlajši brat in dedič vašega pokojnega prijatelja.

— Narajana je umrl! — je zašepetal vinkont bled kot zid. Je-li mogoče?

— Da, to je žalostna istina.

Vikont je bil tako razburjen, da so se mu kar roke tresle. Nekaj časa je ves potrtn molčal, nato pa raztreseno zamrmral:

— Kar verjeti ne morem! Narajana je bil tako zdrav, čil in poln življenja, da bi človek mislil, da lahko živi še sto let

Prosveta

Narodno gledališče v Ljubljani Repertoar opere in drame od 28. avgusta do 8. septembra 1925.

29. avgusta: opera a) Mascagni: *Cavalleria rusticana*, b) Leoncavallo: *Glumaci*, slavnostna predstava.
30. avgusta: drama Golar: *Vdova Rožinka*; opera Offenbach: *Hoffmanove pripovedke*.
31. avgusta: drama Petrovič: *Vozel* (Čvor), premijera.
1. septembra: opera Verdi: *Aida*.
2. septembra: drama Manners: *Pegica mojega srca*, premijera.
3. sept. opera Cornelius: *Bagdaski brivec*.
4. sept. drama Petrovič: *Vozel*.
5. sept. opera Offenbach: *Hoffmannove pripovedke*.
6. sept. drama Manners: *Pegica mojega srca*; opera Verdi: *Aida*.
7. sept. Strauss: *Netopir* (opera).
8. sept. opera a) Mascagni: *Cavalleria rusticana*, b) Leoncavallo: *Glumaci* (i Pagliacci).
Začetek opernih predstav vedno ob 8.20, zvečer, začetek dramskih predstav ob 20. zvečer.
Predprodaja stopnic od petka dalje pri dnevnih blaginjah v operi od 10. do pol 13. in od 15. do 17. popoldne.

Današnja ruska književnost

Kje so novi Puškini in Dostojevski? — Emigranti in domačini. — Pogled v bodočnost.

Med Rusi, ki živijo v Rusiji in Rusi v tujini, med Rusi - begunci se je tekom zadnjih let pojavila globoka razlika. Socialna, kulturna in politična razlika. Komunistični sam na sebi še ne pomeni te razlike, ker se tudi Rusi v Rusiji ne ogrevajo posebno za komunistično. Gre za razliko v mentalnosti, v duševnosti.
Emigrant še vedno veruje, da je ostalo vse pri starem. Rus v Rusiji pa nasprotno doživlja izpremenjen red in čuti, da se porajala nova bodočnost ruskega naroda. V bistvu je ostal Rus Rus, toda v politiki, v duhovnem življenju, v socialni razporeditvi ruske družbe vidi, da se pripravljajo nove stvari. Kakšne stvari? Kakšni pravci novega življenja? V drugih dobah je na ta vprašanja odgovarjala ruska književnost, ki je navadno nastajala vprašanja ruske narodnosti in ruske bodočnosti.

Kaj je n. pr. bistvo ruske revolucije? Na to vprašanje je težko težko naštati v sobodni ruski književnosti odgovor. O tej revoluciji obstoja na primer ogromna književnost ruskih emigrantov. Toda nikjer večjega romana, velikega dela o ruski revoluciji! Generali (Krasnov) pišejo romane kot neke politične razprave ali pa prinašajo navadne historije vojaških pohodov raznih Demjnikov, Danilov itd. Pred vojno niso generali pisali romanov. Talentirani književniki v emigraciji, kakor Kuprin, Bunin trošijo svoje pero v dnevnih časopisih. Niso mi pesniki, niti novinarji. Publicisti razlivalo črnilo po razpravah, v katerih dokazujejo, da se komunizem ne more udomaćiti v Rusiji in da je ruska revolucija le delo maloštevilnih prevratnikov židovskega pokolenja. V celokupni književnosti emigrantov ne najdemo glavnega vprašanja, to je vprašanja, kako je bil mogoče boljše življenje, kako da se je ruska revolucija in ruska boljševiška propaganda razširila po celotni svetu ter postala v socialnem in revolucionarnem pogledu svetovna sila!

Ali se je to vprašanje ustavilo v Rusiji? V Rusiji ne smejo govoriti o teh vprašanjih kritično in odkrito. Republika, ki se je izdajala za najsodobnejšo državo, je zatrla književno svobodo, vsako kritično misel.

Pa tudi sicer ne vrši sodobna ruska književnost svoje prave misije. V tem smislu ne, da bi fotografirala opisovala rusko revolucijo in dogodke, ki so sledili ruski revoluciji. Kar danes pišejo v Rusiji, je plod agitacije, je diktirana propaganda, brez duše, brez ognja in ustvarjalne lepote. To, kar objavlja n. pr. danes Damjan Bedni ali Jesenin, je sramota ruske književnosti in

velikih vzorov, ki imajo ta književnost v preteklosti.

Kje je torej ruska književnost? Ali je po Puškina, Dostojevskem in Tolstoju popolnoma zamrla? Kje so pisatelji, ki naj odkrijejo notranja gibanja zadnjih revolucionarnih dogodkov v Rusiji? Kje so pesniki, ki bi znali obdelati glavno vprašanje bodočega razvoja in življenja, tega biti ali nebiti revolucionarnega gorja zadnjih let?

Rus je navajen, da se njegova književnost peča z globokimi vprašanji ruskega javnega in političnega življenja. V ruski književnosti se morajo obravnnavati problemi ruske »građanstvenosti«, sicer mu ni književnost polnokrvna.

Pomanjkanje velike književnosti ni slučajno. Kjer preživlja narod krizo, kjer se vije država v krčih, tam peša tudi književnost.

Sodobna ruska književnost, domača in v emigraciji, ne odgovarja na glavna vprašanja ruskega naroda, na vprašanja o njegovi bodočnosti.

V Rusiji pišejo danes: Piljmak, Nitin, Vsvolod Ivanov, ga, Sajfulina, Babel. V emigraciji Grebenišnikov in Landau. Ruska književnost formalno še živi in dela. Je pa bolesta! V Rusiji ji ne dovolijo svobode in proste poti. V emigraciji pa je brez oslonca na domačnost.

Pred časom so se na Češkem prepirali emigranti in ruski emisari o vprašanju, kje je ruska književnost, ali v Rusiji ali v emigraciji? Edino pravičen odgovor je, da nikjer. Ruska književnost bo lahko stopila na plan, ko bo pisala svobodno in v svobodni Rusiji. V Rusiji sami se morajo povzpeti književniki, da pogumno in smelo zavrnejo peščico ljudi, ki je hotela iz Rusije ustvariti socialni sanatorij vesoljnega sveta. Tedaj bodo ti književniki govorili tudi o misli ruskega naroda, o njegovi veliki bodočnosti. Književnemu vstajenju bo sledilo politično. Pesniki bodo oznanjali prihod novega Petra Velikega.

— Slavnostna predstava v gledališču. V soboto dne 29. t. m. na dan otvoritve V. ljubljanskega velesejma se vrši v opernem gledališču slavnostna predstava na čast udeležencem velesejskega otvoritve: pojava se prijubili in efektivni operi: »Cavalleria rusticana« in »Glumaci«. Pri tej predstavi se predstavijo naši gledališki publiko nekateri novo angažirani člani Narodnega gledališča v Ljubljani in sicer dami Marija Jenikova, ki jo poje mladodramatske partije, ter gospe Štefka Poličeva, ki je angažirana kot operna subreta. Gospe Poličeva poje v Cavalleriji Lolo, gospe Jenikova pa v Glumaci Neddo. Novoangazirani lirski bariton g. Aleksander Balaban, ki je že znan ljubljanskemu občinstvu iz predlanske sezone, je zopet obvezan za naš oder ter poje prvika Alfija v Cavalleriji. Kot Kanino pa nastopi junaški tenor Dimitrij Orlov, ki je koncem lanske sezone gostoval na naših deskah z prav odličnimi uspehi. Pevec vloge Tonia v Glumaci je junaški baritonist Pavel Holodkov, ki je v minulih letih privedel v Ljubljano 2 koncerta, ki sta nam ga pokazala kot peva najodličnejših sposobnosti. Poleg njih nastopajo naši ljubli priznani domači umetniki in sicer gospe Thierrijevica kot Santuzza, Ropasova kot Lucija in Turidu-Kovač v Cavalleriji rusticani, dočim poje Silvija Subelj in Beppa Mohorčič v operi Glumaci. Po predpripravih in odlični zasedbi sodeč, bosta predstavi v vsakem pogledu dovršeni. Režija je v rokah režiserjev Bučarja odnosno Šesta, dirigirata pa Nefat in Balatka. Predprodaja vstopnic pri dnevnih blaginjah od danes popoldne dalje.

— Zgodovinska razstava portreta. Narodna galerija je pričela pred nekaj dnevi z obejanjem portretov v Jakopičevem paviljonu. Pokazalo se je, da je paviljon za veliko število slik, med katerimi so nekatere zelo razsežnega formata, pretesen, tako da bo morala Galerija s prostorom zelo varčevati. V glavnem je razstavljen strogo historična, tako da bodo v zadnje levi dvorani razstavljeni portreti 16. in 17. stoletja, v srednji dvorani 18. stoletja, v glavni, srednji dvorani 19. stoletja do Subicev in v obeh stranskih prostorih na desni moderni mojstri. Ker je razstava zanimiva ne le za umetnostnega stališča, mar-

več tudi kot galerija naših prednikov in znamenitih osebnosti naše preteklosti, je želeli, da jo občinstvo obišče v kar največjem številu.

— Nova češka izdaja Simon Gregorčičevih pesmi. Kot četrti knjiga »Slovenske književnosti«, ki izhaja v Pragi v Državi založbi, je izšla zbirka Simon Gregorčičevih pesmi »Vzbor basni«, ki jo je priredil lektor slovenskega jezika na praški univerzi Jostp Skrbinek. Izmed 260 Gregorčičevih pesmi je izbral 42 najboljših. V predgovoru prinaša g. Skrbinek podoben življenjski sliki Simona Gregorčiča in karakterizacijo njegovega pesniškega delovanja. Na koncu so zbirki dodane kristne omembe o naglasu, metriki in o gramatiki posebnosti Gregorčičevega jezika. V isti zbirki sta izšli kot peta knjiga dve pripovedki srbskega pisatelja L. K. Lazareviča. Izdajo je pripravil dr. Karol Paul. Vsebuje Lazarevičeve nove »Na hmaru« in »Školska ikona«.

— J. S. Machar je po daljšem odmoru napisal novo serijo pesmi. Serija nosi naslov »In memoriam« in je posvečena prof. Kukulji. Izšla je v časopisu čeških zdravnikov.

— Melchior Fischer je napisal igro »Nogometar in Indijane«, ki se vzporedi te dni v Stuttgartu.

KARDINAL FRUHWIRTH, bivši papežev nuncij v Monakovem, zdaj edini nemški kardinal v Rimu, je praznoval 21. avgusta 80-letnico rojstva.

Sodišče

— Fantovska razposajenost. Še ne 20 let stara brata France in Miha Čerin in tet sorodnik Jože Čerin so v Davci pri Sorci v noči 31. marca vdrl skozi okno v spalnico šilente Marije Benedičič, jo potegnili iz postelje, ji grozili s cepinom ter uganjali vsakovrstne neumnosti. Obsojeni so bili zaradi javne nasilnosti Jože Čerin na dva meseca, brata France in Miha pa vsak na en mesec navadne ječe, tako in stroške.

— Za en milijon kron prekaljenega mesca sta ukradla brata Jože in Ivan Selisknik leta 1921 iz Jezerskega svojemu sorodniku Rapoldu na ohi strani državne meje. Seve je škoda cenjena v avstrijskih kronah, ker v naši valuti je takrat znašala le 175 dinarjev. Oba tatvino priznata, Ivan je dobil tri tedne, Jože pa 14 dni zapor.

— »Zdravnik« iz Cerknice. Ferdinand Permoser je znan mazak, ki je bil zaradi nedovoljenega zdravljenja ljudi že 12krat kaznovan. Tudi ostali člani njegove rodbine so že imeli zaradi tega s sodiščem opraviti. Permoser je vpoklen železniški strojevodja ter bi lahko od svoje pokojnine živel, toda njegov »zdravniški poklic« mu med lahkovernim ljudstvom domača sijajna dohodke, kajti neumnost med ljudstvom še dolgo ne bo izumrla. Njegovo mazaštvo je tako splošno znano, da ga je celo davkarja obdavčila za dohodke od izvrševanja zdravniške prakse. Permoser se je nastanil že davno v Cerknici, kjer si je kupil lepo dom ter ima lastno ordinacijo s sobo z domačo lekarno. Od časa do časa pa napove odmiranje tudi v Čabru in Babni polici, kjer romajo k njemu ljudje od vseh strani ter mu plačujejo 300 do 400 kron za ordinacijo. Zadnje čase se je vrgel posebno na odpravljanje človeškega ploda potom operaciji. Večina slučajev ostane prikrita, izslediti se le dve dekleti, ki juna je na ta način pomagali. To sta služkinji Olga Š. in Rakeka in

kmečka hčerka Marija J. iz Zerovnice. Obe sta soobtoženi po § 144. Nadalje je soobtožen tudi posestnik Jakob Mestek iz Zgoranjega Jezera, ki je pripeljal zaradi take operacije svojo nosečo ženo k Permoserju, a žena se ni dala pregovoriti. Pozneje je moža zapustila in ga ovidela. Permoser noče svojih bivših klientov več poznati ter je na vse pozabil, toda klienti ga dobro poznajo in vse podrobnosti pripovedujejo. Nedovoljene operacije sploh taji ter pravi, da so se mu noseče deklice smilile, zato jih je samo z roko nekoliko pozgekal, da jih »potrošča«, a dekleta so mislila, da je izvršil nad njimi operacijo. Neka ženska iz Trave izpove, da ji je dal Permoser za 350 K nekaka zdravila, ki pa niso pomagala, a tudi škodovala ne. Ker par važnih prič ni prišlo, se je obravnava preložila. Permoser sedi v preiskovalnem zaporu že štiri mesece.

— Romar na Limbarski gori. Med tisoč romarjev, ki so prišli dne 31. maja na Limbarsko goro na božjo pot, je bil tudi samski posestnik iz Hrastnika pri Moravčah Anton Makovec, ki pa se je tako hudo napil žganja in vina, da je naravnost besnel. Grozil je, da prevrne vse šotore. Ko ga je službojoči orožnik hotel odtriniti, mu je napovedal napadno jame, začel vpiti, da se dvajsetih orožnikov ne boji ter je zgrabil orožnika za ramo in ga tresel. Mož se zagovarja, da odkar mu je padla železna »šina« na nogo, ne prenese nobene alkoholne pijače. Obsojen je bil na pet dni zapor.

— V svari »Junakom« z noži. Franc Bergant, ki je bil vključ mladosti že trikrat zaradi tepežev kaznovan, je v neki gostilni v Dobriži pri Vodicah z nožem obkral na roki nekoga Vehovca. Sodišče mu je prisodilo osem mesecev težke ječe.

Julijska krajina

— O gibanju za prestop v pravoslavno cerkev v Istri se je pisalo te dni po jugoslovanskih listih z naglašanjem, da italijanska vlada ne bi mogla preprečiti prestopa, češ da v Italiji vlada za vsakega svoboda, da si izbere katero vero hoče. To se sliši zelo lepo in Italija naglašava svobodo, toda vselej z namenom, da bo to njej prav. Ako bi bilo v Istri res kako znatnejše versko gibanje, bi je fašisti takoj z lahkoto ustavili in vlada bi jim dala še orožnike na razpolago. Fašisti hočejo izgnati slovenski jezik iz cerkve in to delajo s polnim uspehom. Katoliška cerkevna oblast jim gre pri tem še na roko. Kmeti, ki bi hoteli sprejeti pravoslavlje, bi fašisti kratkoma pretepli in jih naglani nazaj v italijansko cerkev. Za Jugoslovane v Italiji ni svobode. »Piccolo« meni, da bo »verskega gibanja« v Istri kmalu konec in še na svoječasni močni verski pokret v Ricmanjih je danes le medel snomin.

— Večno reševanje reških problemov. Zveza trgovcev in industrija je poslala na kvarnerskega prefekta Vivoria, mudečega se v Rimu, brzojavko s prošnjo, da se zavzame za nujno rešitev valutnega problema in likvidacijo obnovega kredita za javna dela. V brzojavki se označa Reka za sredstvo italijanske ekspanzije in za središče nacionalnih in jadranskih interesov. Slednjim povdarjanjem bi Rečani radi omečili trda srca v Rimu, toda kakor jim to dosele ni uspelo, tako ne uspe tudi v bodoče. V Rimu so že zdavnaj napisali posmrtnico za Reko.

— Ponesrečili raziskovalci jame v Raspu. Večja skupina članov italijanskega planskega društva je šla raziskovat jamo pri Raspu v Istri. Ta jama je silno globoka in turisti so prišli že v globločno 430 m. Ko so se hoteli vrnati iz jame, je prišel nad nje nepričakovani vodni tok. Dva sta izginila in osem jih čaka rešitve. Poslana je iz Trsta pomoč. Baje so dobili stik z raziskovalci v jami in od njih poročilo, da so živeli ali potrebujejo nujno pomoč. Današnja poročila nebanljajo, da so rešeni vsi tržaški turisti, osem po številu. V jami sta ostala domačina iz Buzeta mladeniča brata Karla in Blaža Božič, ki sta spremljala turiste v jamo.

— Ciklon nad Gorico in okolico. Poročajo nam iz Gorice: Kaj takega še nismo doživeli. Najstarejši ljudje se ne spominjajo tako silnega viharja in naliva. Par minut pred 9. uro zvečer je ponedeljek je izbruh-

nila nevihta. Soparno je bilo cel dan in nebo pokrito z oblaki. Nikdo pa ni pričakoval kaj takega. Kar nenadoma se je začutil silen veter s furlanske strani proti Standeržu in gorški centralni železniški postaji. To je bil grozen vrtnec, ki je zajel standeržovo vas in ves del okoli kolodvora ter poslopja med ulicama Trieste in Ristori. Vihar je tulil, grmelo je in treskalo, pokale so šipe po stanovanjih, dimniki so se rušili, električna razsvetljava je bila prekinjena, tako da je bilo mesto v temi sredi divjajočega ciklona. Pri kolodvoru je odnesel velik del strehe, tako da spominja kolodvor na vojne čase, ko so ga posečale granate. Na kolodvoru znaša povzročena škoda 100.000 lir. Sploh se ceni škoda v mestu na 600.000 lir. Brez strehe je tudi vojašnica »Savoia« in še druge zgradbe. Najhuje je bilo v Standeržu. Tam je polno lesenih barak, s katerimi je imel ciklon lahko delo. Razkril jih je, razbil in razmetal na okoli. Polno ljudi je brez strehe. Iz barake je hotel bežati tudi delavec Regazzo s svojo ženo in štiriletno hčerko Elzo. Ko je stopil ven z otrokom v naročju, ga je zajel veter in vrgel ob tla, hčerka je odletela par metrov od nje, ga in obležala z zlomljenim tilnikom nrtva. Ranjenih je več oseb. Sreča je bila, da je imel brzojavak Videm-Trst malo zamudo ter je prispel na kolodvor, ko je sila ciklona že ponehala. Tri vagoni je bil pogltnil veter proti Rubijam. Ciklon je divjal pet minut, pa je povzročil tako opustošenje. — Škoda je nad en milijon lir.

— Trgovski promet v Trstu. Meseca julija je bilo v Trstu prometa v uvozu po kopnem 1.057.419 kvintalov, lani 919.964, po morju 1.748.161 kvintalov, lani 1.304.776; skupaj letos 2.805.580 kvintalov, lani 2 mil. 224.740. V izvozu je bilo prometa po kopnem 895.002, lani 933.073, po morju 669.131, lani 644.443; skupno 1.564.133, lani 1 mil. 577.516. Po kopnem in po morju letos skupno 4.389.713, lani 3.802.256. Tekom prvih šestih mesecev t. l. je bilo uvoza 19.762.902, lani 19.482.836, izvoza 13.324.005, lani 15 mil. 618.543, skupno po kopnem in morju 33 mil. 086.907 kvintalov, lani 35.101.379.

— Dobrovoljci za Libijo. Fašistovska organizacija vabi mlade ljudi, naj gredo v Libijo. Pravi, da je delovni trg za vse silno težak. Nudi pa se mladeničem, starih nad 18 let, lepa prilika za zaslužek, ako gredo kot dobrovoljci v Libijo. Plače je poškemo 5 lir 25 cent, poleg hrane in obleke ter se zviša s tretjim letom. Ta čas se lahko tudi avanzira v vojaški službi. Kdor je pričel pouk v kaki obrti, se lahko tam izpopolni in zasluži na dan do 12 lir poleg plače, hrane in obleke. Fašisti mislijo, da naberejo po Juljski krajini mnogo dobrovoljcev.

Sport

— Razne tekme. Osijek: Slavija - Cibalijska (ivnkvoci) 4:1. Gradjanski - Slozja 5:4. — Sarajevo: SASK komb. - Sparta 7:1. — Celje: Rapid (Maribor) - SK Celje 6:0. — Sbuotica: Gloria (Reka) - Sand 4:0. — Novi Vrbas: Gloria (Reka) - Vrbasški SK 5:2. — Bečkerke: Slavija - Somborski 8:2 in 4:4.

— Odlikovanje zaslužnega sportnika. Prezident ČSR Masaryk je odlikoval z redom belega leva IV. stopnje predsednika švedskega saveza A. Johansena v znak priznanja njegovih zaslug.

— Praha: Sparta komb — Praha 7:5. — Rekord stare turistinje. Miss Whetston, 70-letna Angležinja, ki se nahaja v Švici, je nedavno dosegla vrh 4000 m visokega Wetterhorna. Staro damo sta spremljala dva vodnika, aZnimivo je, da je poskušala vrh Wetterhorna doleteti že več mlajših žena, vendar to do sedaj še ni uspele nobeni, ena se je celo smrtno ponesrečila.

— Telovadšica in igrišča nemških turnarjev. Po češkem listu »Lidove Noviny« posnemamo, da imajo nemška telovadna društva v letošnjem letu 1224 lastnih telovadnic. 2475 lastnih letnih telovadišč in igrišč ter 5447 letnih in 791 zimskih kopališč. Največ letnih telovadišč ima IX. telovadni okraj (Srednji Ren) in to 250 telovadnic in 435 letnih telovadišč, največ letnih kopališč ima XIV. okraj (Saško) 590 zimskih pa VIIIb (Porenje) 144. H.

Arkadij Buhov:

Flegma

(Iz zbirke »Pogovor s sosedom«).

I.

Tega mi ni mogla odpustiti. — Vse, kar hočete... Lahko me zmerjate, počenjate grdobije, toda da molčite kakor grob, da ste neobčutljivi kakor morski pes... Ne, pri vas mora imeti človek železne živce.

— Iz kakšne cenene in trpežne tvarine bi pa morali biti vaši živci, če bi se res začeli z vami prerekati pri vsaki vaši gluposti, če bi počenjal največje grdobije in če bi se vedel kakor podgana v vedru?

— Vse, kar hočete, samo te flegme ne. Vi lahko ubijete z njo bika. — Čudno orožje za klanje domače živine. Kaj pa prav za prav zahtevate od mene?

— Hočem, da postanete človek. Vi celo bolj glasno nikoli ne govorite.

— Res, to se zgodi samo tedaj, če kličem izvoščeka.

— Celotrenotne strasti ne poznate. Vi nikoli ne morete razvneti z besedami. Cunja ste, mevža...

S takim pogovorom se redko prične poglavitno velikega, dobro zamišljenega čustva. Tako je bilo tudi v tem slučaju. Kmalu sva šla narazen in sicer potem, ko so se dogajale tekome enega leta manjše neprijetnosti, nepričakovani povorji z neznanici in druge take reči.

skratka po tem, kar se imenuje ljubezen, da ni treba mnogo opisovati in da zbujati pri ljudeh sočutje.

In zdaj, ko se včasih rad spominjam Nadežde Aleksejevne, se mi zdi čudna njena mržnja napram osnovni potezi mojega značaja — flegmi.

II.

Začelo se je takoj prvi hip, ko sem se sestal z Nadeždo Aleksejevno tretjič in ji izjavil, da bi se rad sestal z njo še četrtič, samo, če je mogoče, kje na samem med štirimi očmi.

— Kako to med štirimi očmi? — me je začudeno pogledala s svojimi lepimi plavimi očmi.

— To pomeni, da bi ne bilo nikogar drugega...

— To pomeni rendez-vous? — je dejala zamišljeno.

— Lahko imenujete to four-fix, dobrodelni koncert kakor pač hočete. Meni je vseeno.

— Ne razumem vas.

— Lahko ponovim, ta hip nsem zaposlen. Rad bi se sestal z vami med štirimi očmi, na samem. Če je mogoče v četrti. Tako-le ob dveh.

Menda je bilo to nerazumljivo, ker je plaho vprašala, ne da bi odvrnila od mene presenečeni pogled:

— Kje pa?

— Lahko na obali. Ali pri kleti?

— Priprosto tretiranje tega vprašanja je Nadeždo Aleksejevno bržkone nekoliko žalilo.

— Ne gre za to. Pridem lahko to...

da... Zakaj mi govorite o tem baš zdaj?

— Morda sem vas motil pri delu? — Kakor vi, tako sem tudi jaz v posetih in torej nimava nobenega dela. Rada bi le vedela, zakaj mi niste povedali tega recimo včeraj, predvčeršnjim?

— Videl sem vas pred enim tednom. — Zakaj mi pa takrat niste ničesar rekli?

Pomisli sem in vprašal: — A vam se ne zdi čudno, zakaj vam nisem govoril o tem pred enim mesecem, ko sploh še nisva bila znana?

— Pravili so mi takrat o vas... Mislija sem le, da ste visok in suh.

— No, torej vidite. Če bi se vam na podlagi teh kratkih informacij o meni približal in vas prosil priti na sestanek...

— Čudno... Govorite tako mirno o tem, kakor da vašega vabila sploh ne bi mogla odkloniti...

— Čemu neki bi odklanjali. Saj vas ne prosim, da bi mi podarili viho ali...

— Vse eno. Lahko bi odklonila in vaš položaj bi bil zelo mučen.

— To bi mi še ne dalo povoda za nepričakovani samomor.

— Lahko bi povedala to vsem in vsi bi se vam smejali.

— To bi utegnili biti predmet splošnega krohotu recimo pri večernem čaju v kobiljinih nedeletnih zločincih ali pa na rodbinskih prazniku pri vas v kuhinji.

— Kar čudim se, kako mirno govorite... Zelo se čudim.

— To je bilo v ponedeljek. Dva dni se je Nadežda Aleksejevna čudila doma ali kje drugje, v četrti ob dveh se je pa prišla čuditi skupaj z menoj na obalo.

III.

Zelo mi je bil všeč njen napol detški obrazek in lahno drhteči alt, ki je tako prijetno zvenel, kadar jo je kaj skrbelo. Tri tedne sva se sestajala malone vsaki dan in v tem času sem se zaljubil z Nadeždo Aleksejevno in sem ji nameraval to tudi povedati. Nisem vedel, da nastane iz tega tako skeleča rana.

Nekoč, menda je bilo okrog petih popoldne, pozimi, v glavni, zelo živahni ulici, ko mi je začela Nadežda Aleksejevna praviti, da bi morala nekaj kupiti, pa je v največji naglici pozabila, sem zamišljeno poslušal vse njene fraze in dejal:

— Zelo ste mi všeč... Častna beseda.

Ustavila se je, me prišla za rokav in mi pogledala presenečeno v oči.

— Kaj ste rekli?

— No? — sem se začudil. — morda sem pa tako-le kaj... nedostojnega zbleknil...

— Rekli ste... je zašepetala in zardela, rekli ste, da... Ne, kar nekak čudno se mi zdi...

— Seveda... Rekel sem, kar naravnost sem rekel, da va ljubim. Morda bi kazalo povedati to kako drugače...

Takoj je utihnila, čez hip pa spre-govorila z iskrenim ogorčenjem:

— Mar se o tem tako govorijo... — Kako tako?

— Tako vendar... Na cesti, med pogovorom o turškem medu...

— Menda bi radi, da bi povabil pri-če, hišnike ali stražnike, ali pa da bi vas vlekli v notarsko pisarno...

— O takih rečeh se ne govori tako mirno — je odgovorila užaljeno.

— Kaj bi se bil moral res zlekiniti na tlak, ceptati z nogami po kamenju in kričati z brezupnim hripavim glasom...

— Ne razumem...

— Stvar je zelo enostavna, — sem ji dejal prijazno in jo prijel za roko, — če bi se srečala po naključju — tam nekje v južno-ameriški koloniji in če bi bil jaz kak nepismeni vročerkvni divjak, bi bilo to seveda drugače. Pograbil bi veliko ribjo kost in začel mahati z njo po zraku, prestrašil bi svojo staro mamičo in neznane koloniste, toda tu...

— Ne, — je odgovorila odločno, — vi niste možki... Nekaka riba ste...

Če se pravi temu — riba, je imela prav. Toda kaj mora tedaj predstavljati možki v takim pojmovanju? Kot paglavci sem videl, kao so vtkanili drugi paglavci v kletko h kanarčku ježa. Jež je skak

Dnevne vesti.

V Ljubljani, dne 28. avgusta 1925.

Kako je to mogoče?

Finančno ministrstvo objavlja statistične podatke o plačanih davkih v dobi od 1. januarja do 31. maja tekočega leta.

Iz te objave je razvidno, da je bilo v državnem proračunu Sloveniji predpisane davka 29.166.666 Din 65 p, dejanski pa je Slovenija v tem času plačala 56.576.775 Din 83 p torej skoraj še enkrat toliko, to je 27.410.109 Din 17 p več, kakor je bilo v budžetu predpisano.

Ker je to uradna objava, ji moramo torej verjeti. Dejstvo je torej, da je Slovenija plačala državnega davka od 1. januarja do 31. maja 1925. skoraj še enkrat toliko, kakor ji je bilo odkazano v državnem proračunu. Pa to ni izjema, to se ponavlja in ni se čuditi, da se radi tega razburja vsa naša javnost in z ogorčenjem vprašuje, kdo je kriv, da se našim davkoplačevalcem nalagajo višja bremena, kakor so jim določena v državnem proračunu. Delegacija ministrstva financ ima hvaležno nalogo, da razložijo naši javnosti to zagonetno zadevo, ki škoduje državi misli več, kakor tisoč protidržavnih agitatorjev skupaj.

Delegacija ministrstva financ ima sedaj besedo!

— **Značilno.** S Koroškega nam pišejo: V Jugoslaviji ste prepričani, da Avstrija nima nobenih imperijalističnih, še manj pa maščevalnih teženj. Uverjeni ste, da vojaško vobče ne prihaja več v poštev, ker je bila v smislu st. žermenske mirovne pogodbe razorožena. Kako zelo se motite! Razorožena je bila? Le pogledajte njeno vojaštvo, ki bi moralo biti pravzaprav samo orožništvo, kako se marljivo vežba in vadi, kako je izborna opremljeno z vsemi vrstami orožja! Slepec bi moral biti, ki bi verjel, da zasleduje Avstrija pri tem mirovne cilje. Kdor pozna one, ki zapovedujejo v Avstriji, ve, da ne sanjajo o ničemer drugem, kakor o tem, da zopet prodoro doli na sinje morje. Slovenske zemlje so jim slejkoprej cilj vseh teženj in želja. Predvsem hočejo dobiti prejšnjo Spodnjo Štajersko, ki jo proglašajo za nemško posest, ugrabljeno jim nasilnim potom. Pri prvi priliki si jo hočejo sami vzeti. In v to svrhu se pripravljajo z mrzlično vneto. Kako se oborožujejo in vežbajo smo že omenili, a tudi drugače se pripravljajo. Zlasti ob jugoslovenskih mejah skrbje za izpopolnitev komunikacijskih sredstev. Grade ceste v visoke gore in najoddaljeneje vasi, ki niti sanjale niso, da dobe kdaj državno cesto, a vsi ti kraji so ob meji. Da te ceste niso zgrajene iz naklonjenosti do prebivalstva, je jasno. Saj so tudi za promet brez vsake važnosti, imajo pa v vojaškem oziru, ako pride do oboroženega konflikta z nami, a s tem Avstriji očitno v roko v doglednem času računajo. prav velik pomen. Kakor vidite, so Avstrijci vsak trenotek pripravljeni, da zgrabi, ako se jim ponudi ugodna prilika, za orožje. In vi tam v Jugoslaviji? Vi ne vidite in ne slišite nič in samo poiete himno o mirotvornosti in človečnosti, zraven pa gladite uboge nesrečne svoje nemške državljane... Oglejte, glejte, da se ne bo vse to nad vami maščevalo, vi naiivniki!

— **Minister za socialno politiko na Bledu.** Na Bled je dopotoval minister za socialno politiko dr. Milan Stmivčič, da rešira kralju o resortnih vprašanjih ministrstva za socialno politiko.

— **Velika župana Slovenije pri notranjem ministru.** Notranji minister dr. Boža Maksimovič je včeraj v Zagrebu sprejel velikega župana ljubljanske oblasti dr. V. Baltiča in velikega župana mariborske oblasti dr. Pirkmayerja ter je z njima razpravljaj političnopravna vprašanja, ki se tičejo Slovenije.

— **Veliki župan proti draginji.** Veliki župan zagrebške oblasti je naložil mestnemu poglavarstvu v Zagrebu, da nadzduje borbo proti draginji in da ostro nastopa proti tistim, ki so začeli v zadnjem času izigravati protidraginjske ukrepe. V nekaterih trgovinah so se znižane cene preko noči odpravile in znova odirajo ljudi. Veliki župan opozarja tudi na pojave nečistosti ter odreja, da se sanitarno pregledajo vse kavarne, gostilne in pekarnice.

— **Znamke z žigom proforskega kongresa.** Minister pošte in telegrafa je dovolil, da uraduje za časa mednarodnega proforskega kongresa v Beogradu poštne urad v zgradbi univerze, kjer zboruje kongres in da se odpravlja na tem uradu pošta s posebnim spominskim žigom VII. mednarodnega proforskega kongresa. Popolna kolekcija teh znamk stane 83 in pol dinarja in se naroča pri navedenem poštnem uradu.

— **Vprašanje brezplačnih železniških kart.** Prometni minister je, kakor znano, odredil revizijo vseh brezplačnih železniških kart. Obenem je odredil, da se nekatere brezplačne železniške karte, izdane oficijelnim zastopnikom tujih držav na podlagi sklenjenih konvencij, ter osebam, ki so zaslužne na kulturnopolitičnem polju za državo, razveljavijo. Ta odredba je izzvala v vseh krogih veliko nezadovoljstvo in celo današnja »Samouprava« je smatrala za potrebno, da je nastopila proti prometnemu ministru in njegova prometni politiki. Javljajo, da je prometni minister celo razveljavil brezplačno vozno karto znanemu nemškemu novinarju in prijatelju našega naroda Hermanu Wendlu. Glavni organ radikalne stranke opozarja prometnega ministra, da izdaja brezplačne karte ne sme smotriti s stališča samih suhoparnih števil, marveč mora upoštevati tudi kulturnopolitične koristi, ki jih donajajo take brezplačne vozne

karte državi. List upa, da prometni minister odpravi pretirano revizijo in popravi, kar se še popravi da.

— **Ruski emigranti v Jugoslaviji.** Pod predsedstvom univ. prof. dr. Saltikova je bil 27. t. m. v Beogradu kongres ruskih emigrantov, bivajočih v Jugoslaviji. Kongres je sklenil, da odpošlje večšlansko delegacijo na kongres celokupne ruske emigracije v Pariz. Kongres je v posebni resoluciji izrekel popolno solidarnost s stališčem kneza Nikolaja Nikolajeviča.

— **Društvo bančnih zavodov nam poroča,** da se z dnem 1. septembra uvede tudi popoldanske blagajniške ure za stranke in sicer dnevno od 15. do 16.30. Izvzemši sobote in dneve pred prazniki, ko poslujejo banke od 8. do 12.30.

— **Zimski železniški vozni red.** Po odredbi prometnega ministrstva stopi dne 1. oktobra t. l. v veljavo novi železniški vozni red. Z istim dnem stopi v veljavo tudi do 30 % znižana železniška tarifa za osebni in tovorni promet.

— **Prvi ženski državni pravdnik.** Pred sarajevskim sodiščem je pri neki razpravi nastopila gđr. dr. Rličeva kot državni pravdnik. To je prvi slučaj, da je v naši državi nastopila ženska kot državni pravdnik. V Zagrebu se je nedavno razvila ostra debata med pravniki, ali sme prevzeti žensko pravdnika funkcije državnega pravdnika.

— **Iz prosvetne službe.** Vpokojeni so: profesorja državnega moškega učiteljskega v Ljubljani g. Anton Funter in g. Fran Suher, dalje profesor na ženskem učiteljsku v Ljubljani g. Josip Verbič, učiteljica v Mariboru g. Olga Cvacke, učiteljica pri Sv. Ambrožu v Halažah Mara Mukuluš in profesor učiteljskega (kie, mi povedano) Ivana Trstenjaka.

— **Carinski posrednik Nikifor Pivljakovič** je začel poslovanje v Mariboru.

— **Postajanje vlakov na železniških prehodih.** Po prijaznosti prometnega uradnika na glavnem kolodvoru je utrpel včeraj ljubljanski cestni promet veliko motenje. Od 8.45 do 8.58 zjutraj, ko je navešji promet po cestah, posebno iz okolice v mesto, ko vozijo kmetje živila na trg, ko gre do uradniki v urade, drugi pa odhajajo iz mesta, je blagovolil zapreti gospod prometnik vse železniške prehode od skladišč državnega kolodvora pa tja do ceste proti tovolskem prehodu z dolgim tovornim vlakom. Da je bilo oviranje prometa res veliko, priča množica, ki se je nabrala samo pri prehodu na Gospodovski cesti. Čakalo je na eni strani 7 na drugi pa 11 vozničkov, dalje na eni strani štirje, na drugi dva avtomobila, nebroj biciklistov in gotovo na 60 pasantov. Pa tudi velesejsko vodstvo in posetniki se bodo lepo zahvalili železnici. Ne čudili bi se, če bi nastale te zapreke enkrat na mesec, ker se pa to ponavlja dan za dnem, bi prosili železniško ravnateljstvo, naj po možnosti te nedostatke čim prej odstrani.

— **Obrestna mera.** Društvo bančnih zavodov v Ljubljani je sklenilo, da obrestuje odslej vloge na tekoči račun samo po 5%.

— **Za kredite** zahtevalo banke še vedno 16 do 18%.

— **Popravek.** V notici »Imenovanje uradnikov pri fin. kontroli v Sloveniji« št. 193 je reba popraviti ime Setelj, ki se glasi pravilno Sketelj.

— **Sokolskim društvom v Sloveniji.** Vsa društva, ki prirejajo igre, morajo to priliviti pooblaščenemu zastopniku avtorskih pravic za Slovenijo g. Cirilu Tavčarju, Ljubljana, Prečna ulica 2. Po zakonu se mora plačati od vsake igre 10% brutto dohodka, ki se mora nakazati na isti naslov. Da ne bodo imela društva sitnosti s tožbami, jih opozarjamo, da se držijo teh predpisov. Društva, ki potrebujejo kakšne igre ali operete itd., se naj obrnejo na isti naslov, ki jim vse potrebno preskrbi. — **Starešinstvo JSS.** 1569n

— **Akcija za zgradbo ceste Kamnik-Luča.** Pišejo nam: Akcija, da se vendar enkrat prične z resnim delom za zgradbo te zdavnaj projektovane ceste iz Kamnika preko Črne in Volovke v Lučo, pozdravlja z zadoščanjem vse kamniški okraj. Kakor čujemo, se pridružijo občanom, ki so to akcijo sprožili, še te le občine: Distriktica, Stranje, Meknje, Nevlje in Tunice. Vse te občine pošljejo na sestanek dne 5. septembra, kjer se ima izvoliti akcijski odbor, svoje zastopnike. Nadejati se je, da bo delo akcijskega odbora, v katerem bodo sami energični, za stvar vneti možje, imelo poln uspeh, to tem bolj, ker ga bodo v njegovem stremljenju prav gotovo podpirale tudi vse državne oblasti, predvsem pa vojaška uprava, saj bo ta cesta velikanskega strateškega pomena.

— **Srečanje za motorna in navadna kolesa.** Jugoslovenska Matica v Ljubljani priredi dne 30. septembra t. l. srečanje, ko lege dobitke tvorita dva motorna in 25 navadnih (ženskih in moških) koles (biciklov). Dotorja in kolesa so znamke »Tour de France«, so iz svetovno znane francoske tvornice »Peugeot«, ki radi trepežnosti in kakovosti svojih izdelkov daleč nadkrijuje vse druge tvornice. Cena posameznih srečk, kolih številjo je zelo omejeno, znaša 10 Din. Srečke se te dni razpošljajo v razprodajo vsem podružnicam Jugoslovenske Maticе v Sloveniji, kakor tudi drugim dobrotnikom in društvom. Ideja tega srečanja je vsekakor originalna in prepričljiva smo, da pomeni za Jugoslovensko Matico nov vir dohodkov, pomembno pa bo tudi za one, ki jim bo sreča mila, da za 10 Din postanejo lastniki motorja ali kolesa. Zato priporočamo vsem rojakom, da se gredo po srečkah.

— **Otvoritev koče na Kravcu.** Podružnica SPD v Kranju nam poroča, da preskrbi v soboto 5. in nedeljo 6. septembra t. l. o priliki otvortve koče na Kravcu prevoz turistov (v kočijah ali brekih) s kolodvora Kranj v Cerklje in Kokoro. Turisti, ki reflektirajo na prevoz, naj to prijavijo nazadnje

neje do četrtka, to je 3. septembra, na Podružnico SPD v Kranju, s natančno navedbo časa in smeri vožnje ter povratka. Na poznejše prijave se ne bode moglo ozirati. Cene vožnje v vsako smer Din 10.

— **Jadranska razstava v Zagrebu.** Turistovski oddelk jadranske razstave se prenese iz Splita v Zagreb in se razstavi na prostorih Zagrebskega zbora. Odbor Zagrebskega zbora deluje na to, da se sem prenese tudi ribarski in pomorski oddelk razstave.

— **Izdaja dvodinarskih novcev.** Beogradski listi, med drugim »Pravda« in »Balkan«, so objavili vest, da so dali v Beogradu novi dvodinarski novci že v promet. Naš list je to vest posnel in med dnevnimi objavil. Ravnateljstvo ljubljanske podružnice »Narodne banke« nas naproša, da objavimo dementi, da ta vest ne odgovarja resnici. Ravnateljstvo se je danes telefonsko obrnilo na glavno upravo Narodne banke ter prejelo kategorično izjavo, da dvodinarski novci ni niti v Beogradu niti v Zagrebu ali kje drugje dan v promet in da je treba čakati na zadevna striktna navodila. Od druge strani nam javljajo, da pride novi dvodinarski novci v promet začetkom meseca septembra, najpozneje pa 15. septembra. Točko v poljanilo občinstvu, ki se drugače zelo zanima za novi kovani denar ter je že danes zahtevalo novci pri podružnici Narodne banke.

— **Smrtina kosa.** V Starem trgu pri Raku je dne 27. t. m. umrl g. Karel Kovač, sin znanega tamkajšnjega uglednega podjetnika in gostilničarja g. Karla Kovača. Pokojnik je užival splošne simpatije. Pogreb bo danes popoldne ob 18. Bodi mu ohranjen blag spomin, njegovi spoštovani rodbniki iskreno sožalje.

— **Trčenje dveh avtomobilov na Bledu.** Včeraj popoldne se je na Bledu, tik pred Parkhotelom zgodila precej težka avtomobilska nesreča, ki sicer ni zahtevala človeških žrtve, pač pa je ranjenih več oseb. Bilo je okoli 16., ko je pridrvel iz vasi Bled dvorni avto, ki ga je vozil šofer Stojanovič, pred Parkhotel, istočasno pa je pridrvel od nasprotni strani luksuzni avto italijanskega poslanika generala Bodrera. Avtomobila, ki sta oba prenela vozila, sta tresčila skupaj in se zagodila drug v drugega. Obstala sta na sprednjih delih popolnoma razbita, popokale so tudi vse šipe. Nesreča je zahtevala tudi svoje žrtve. Šofer luksuznega avtomobila, Agretti, je bil težko ranjen. Strlo mu je prsni koš in je nezavestno obeljal; istotako je bil težko poškodovan poleg sedeči sluga hotela Toplice, Alojzij Jarc, ki ima tudi notranje poškodbe. Stojanovič je bil poškodovan na glavi, na roki in levi nogi, poleg njega sedel gardist Baborič pa po glavi in na nosu. Na lice mesta je takoj prispel zdravnik dr. De Gleria, ki je ponesrečene za silo obvezal, nato pa je bila obveščena rešilna postaja v Ljubljani. Iz Ljubljane je prispel na Bled rešilni avto, ki je vse štiri poškodovance okoli 20. pripeljal v mesto. — Agretti in Jarc sta bila prepeljana v splošno, Stojanovič in Baborič v garnizijsko bolnico. Kakšno je stanje prvih dveh, nismo mogli poizvedeti, ker ima bolnica pokvarjen telefon, stanje Baboriča in Stojanoviča je zadovoljivo.

— **Strelna ubila brata dr. Živka Topaloviča.** Pred železniško postajo v Beogradu se je snoči pretrgala električna žica, ki je težko poškodovala dva konja, izvoška št. 145. Konja sta padla na tla. Med tem se je nabralo okoli konj precej občinstva, iz kolodvorske restavracije pa so prihiteli trije natakarij, med temi Tomo Topalovič, brat znanega socialističnega voditelja, ki je v teku stopil na žico. Električni tok ga je ubil na lico mesta.

— **Strahote orkana v Derventi.** Poleg ostalih krajev Bosne in Hercegovine je največ trpel povodom silnega viharja dne 25. t. m. kraj Derventa z okolico. Od 2000 hiš v Derventi ni ostala nepoškodovana tudi ena. Še nekaj dni pred nevihto je vladala silna sapa. Dne 25. okoli polnoči se je dvignil vihar. Najpreje je lilo kakor iz škaf, nato pa je začela padati debela toča, mestoma velika kot jabolka in težka do četrt kilograma. Razbite so bile vse šipe, opeka na strehah je zdrobljena, stolčena, več starih hiš pa se je zrušilo. Ranjenih je bilo mnogo oseb, žena in otrok; vendar ni bil nihče mrtev. Bolnice so prenapolnjene z ranjenci. Škoda je ogromna.

— **Strašne žrtve strele.** V selu Padina pri Mostarju je strela udarila v hišo Ana Vuković in jo zažgala. Ogenj se je tako naglo razširil, da se Vukovičeva s svojima dvema otrokoma ni mogla več rešiti in so vsi trije strašne smrti umrli.

— **Kot jabolko debela toča.** Iz vseh krajev naše države prihajajo sedaj poročila o silovitem neurju in orkanih. Tudi v Bosni in Hercegovini je divjal orkan, spremljan s točo. V Derventi in okolici je vihar porušil odnosno poškodoval okoli 1000 hiš. Tu je padala zelo debela toča; nekateri ko si so bili deli kot pest ali jabolko in so posamični deli tehtali 35 dkg.

— **Dve smrtni železniški nesreči v Zagrebu.** Na samoborskem kolodvoru v Zagrebu sta se včeraj dogodili dve smrtni nesreči. Na dosedaj nepojasnen način je na glavnem kolodvoru zašel kretničar Mato Božičević med odbijaca dveh vagonov, ki sta ga stisnila tako silno, da je bil takoj mrtev. — Na samoborskem kolodvoru je hotel dijak Peter Bojarski, star 14 let, prišedši na vlak iz Podsuseda, skočiti med vožnjo na drug vlak, pri čemer je padel pod vagon. Zmečkan sta mu bili obe nogi in je kasneje v bolnici umrl.

— **Strašna smrt.** V Sarajevu se je 25. t. m. popoldne zgodila težka nesreča. Na vogalu Wilsonovega drevovala in Vrbanje ulice je zavozil neki avto v pekovski voz, pri čemer je kočijaž Moric Löw padel med avto in voz ter bil popolnoma zmečkan. Lastnica avtomobila je ukazala šoferju, da naj vozi naglo dalje, ne menec se za ponesrečenca. Navzilec tako po oblasti avtomobil izsledile in izročile tako šoferja kot lastnico državnemu pravdniku.

— **Pastirček rešil vlak.** Vsled silnih naltov in viharjev, ki so divjali te dni med Sarajevom in Brodom, se je na progi med postajama Vrače in Vrandluka zrušila velika bukev in padla ravno na tir. K sreči je to opazil neki pastirček, ki je čakal na prvi vlak ter storjedož opozoril na pretečo nevarnost. Vlak je obstal, v nasprotnem slučaju pa bi treščil v Bosno. Deček je prejel nagrado od železniške direkcije.

— **Toča na Popovem polju.** Na Popovem polju je 26. t. m. padala pol ure toča, ki je uničila grozdje in koruzo.

— **Dete z dvema jezikoma.** V splitski bolnici se nahaja 6-letni Milko Bezmišljnovi iz Novega Sela, ki ima pod normalnim jezikom še en izrastek kot drugi jezik. Mali zato ne more jasno govoriti. Milku pa v bolnici ni preveč ugajalo in je pobegnil na parobrod. Sedaj so ga ponovno prepeljali v bolnico.

— **Škoda od viharja.** Škoda, ki jo je ciklon povzročil v Volvodini, še ni povsem ugotovljena. V Starem Svcu je 60 ranjenih, škoda pa se ceni na 6 milijonov Din.

— **Javna licitacija.** Gradbena direkcija razpisuje na dan 14. septembra 1925 drugo javno ofertalno licitacijo za oddajo zgradbe železobetonskega mostu čez Savo pri Sv. Janezu ob Bohinjskem jezeru. 1561n

— **»BUDDHA« čaj na Velesejmu.** — Oglejte si H paviljon št. 461—465. 1564/n

— **Najnovejše bluze, otroške in damske obleke** priporoča Krištofič-Bučar.

Velemenjene dame! Ali že poznate — SANOFORM?

Danes torej

se bo občinstvu odprla pot na velesejm. Nikdo naj ne zamudi prilike, ogledati si ogromen stolp iz makaronov, ki ga je razstavila tovarna »PEKATETE« v paviljonu E. 159-L

Iz Ljubljane

— **Vprašanje »Narodnega doma«** je došlo v razpravo snoči na izrednem občnem zboru »Ljubljanskega Sokola«, ki se ga je udeležilo okrog 200 članov. Mnogo članov je svojo odsotnost opravičilo. Po vsestranski stvarni debati je zbor, uvažujoč vse razloge, ki govorijo za prevzete in proti prevzetju (nakupu) »Narodnega doma«, enodolno med viharjem odobravanjem sklenil, naj društveni odbor stori vse, da pride »Ljubljanski Sokol« v posest in last »Narodnega doma«. Pri tem se je naglašalo, da ta aranžma nikakor ne ovira morebitne nastanitve »Narodne galerije« ali snujoče se »Slovenske akademije znanosti« v poslopju »Narodnega doma«.

— **Brezstiden napad na »Ljubljanskega Sokola«** je zagrešilo dr. Ravniharjevo glasilo. Napadel je Sokola radi tega, ker se je to društvo drznilo postaviti se na branik svojih interesov proti aspiracijam gotovih oseb, ki mislijo, da se mora vsakdo uklanjati njihovim nazorom in žrtvovati svoje interese njim v prid, da bi tako mogli izvesti svoje meglene, s prosvetnim plaščem pokrite, v resnici pa precej prozorne politično-strankarske načrte. Ne bomo branili »Sokola«, samo to pravimo: ako ima kdo pravico do »Narodnega doma«, ima to pravico gotovo »Ljubljanski Sokol«, o čemer bi se dotični poročevalci na zboru tudi lahko prepričali, ako bi — čemu bi se zentrali to povedati — med vsi razpravo dejansko ne bil spal! Ta konstatacija naj zadostuje, da bo javnost vedela po zaslugi oceniti vrednost onega napada.

— **Iz železničarskih krogov.** Danes praznuje postajenačelnik glavnega kolodvora g. Avgust Ludvik svoj god. Tudi ob tej priliki se je pokazala njegova splošna priljubljenost in popularnost med železničarji. Deputacija osebja glavnega kolodvora mu je v imenu celega osebja ter šentpeterske moške Ciril in Metodove podružnice izročila diplomu z 51 obr. kamnov. — Uduženje jugoslovenskih narodnih železničarjev podružnica Ljubljana II mu je tudi v proslavo godu izročilo diplomu s 5 obrambnimi kamni, kar najbolje označuje njegovo priljubljenost, pa tudi njegovo požrtvovalnost za narodno delo. — Na mnoga leta!

— **Zmerne cene med velesejmom.** Pišejo nam: Očitno enam, da smo Slovenci v mnogih ozihril pri mnogih prilikah pretirani egoisti. Tu ne pomagamo noben jalov izgovor, da »delajo drugod tudi tako«, ali sklicanje na »draginjske razmere«. V naš slabšo luč se postavimo pred tučcem, ako zahtevamo od njega pretrhano visoke cene. To nas spravila v naš slabšo luč. Zbog tega tudi pri nas tujski promet v zadnjih letih tako vidno nazaduje. Zato pravimo: Cene po trgovinah, gostilnah in kavarnah naj bodo tudi med velesejmom z m e r n e, da nam ne bo mogoče očitati, da hočemo kava izkoristiti. Zadržava gostilničarjem in kavarinarjem pa naj v tem oziru ukrene, kar ve da je potrebno.

— **Ljubljanski tramvaj in promet med velesejmom.** Ljubljanska električna železnica bo vozila, kakor čujemo, med velesejmom s priklonitimi vozovi na vseh progah. Poleg tega pa tudi preko normalnega časa.

— **Pogreb od g. Ing. Pavla Czechaka** se vrši danes popoldne ob pol 6. ne ob 4. kakor je bilo objavljeno.

— **Mestna Orjuna Ljubljana poziva vse sestre in brate,** ki hočejo sodelovati pri prireditveni sekciji, da se udeležijo sestanka v soboto dne 29. t. m. ob 20. uri v društveni sobi na Dumaški cesti.

— **Parno in kadno kopališče v hotelu »Slobo«** bo za čas velesejma odprto vsaki dan od 7.—18. zvečer.

— **Jeklene valjane zastore** ter vsa ključavničarska dela izvršuje ter se priporoča za cenjena naročila ključavničarstvo Avgust Martinčič, Ljubljana, Rimska cesta 14. — Glej današnji inserat na zadnji strani 1566/n

Dr. Fran Marinič

zopet redno ordinira 2932
v Mariboru, Trubarjeva ulica 11
od 9.—11. ure in od 2.—4. ure pop.

Iz Maribora

— **Imenovanje.** Minister pravde je imenoval dosedanja oficijala Avgusta Grejana in Jurja Karbo z vodji zemljiške knjige v 3. skupino II. kategorije.

— **Identiteta samomorilke.** ki je skočila v Dravo. Pred dnevi smo poročali, da je v Melju s čolna skočilo v Dravo neko dekle. Dekle je kuharica Marija Feichter, doma iz Bezene pri Rušah. Vzrok samomora je bila nesrečna ljubezen. Mlada Marija je imela ljubavno razmerje s posestnikovim sinom Jakobom K., ki ji je tudi obljubil, da jo poroči. Nedavno je Feichterjeva prosila dr. Goriška, pri katerem je služila, za dopust, češ da si preskrbi potrebne listine za poroko. Vrnivši se v Sv. Lenart je izvedela, da ji je postal ljubimec nezvest in da se je zaročil z drugo. Novica je nesrečno dekle tako pretresla, da je šlo iz obupa v smrt.

— **Začetek šolskega leta na mariborskih osnovnih in meščanskih šolah.** S pristojne strani nam poročajo, da se prične šolsko leto 1925/26 na vseh tukajšnjih osnovnih in meščanskih šolah ter na učiteljskih dne 1. septembra. Tega dne do polдне se vrše vpisovanja, ki se morajo brez izjeme zaključiti istega dne popoldne. Šolska maša bo dne 4. septembra ob 8., dne 5. septembra pa se prične reden pouk. Isto velja tudi za pomožno šolo. Vpisovanje v osnovno manjšinsko šolo bo v IV. dekliški osnovni šoli v Cankarjevi ulici.

— **Vsem gg. rezervnim oficirjem Mariborske oblasti** v Mariboru se namerava ustanoviti »Pododbor združenja rezervnih oficirja i ratnika« za mariborsko oblast. Središna uprava tega združenja v Beogradu zahteva seznam vseh oficirjev, ki bi bili voljni pristopiti k temu združenju. Prosimo torej vse gg. rez. oficirje i ratnike, da pošljejo do 10. septembra 1925 na podpisani naslov naslednje podatke: ime in priimek, čin v vojski, civilni poklic, stanovanje in kdaj je bil preveden v skupno vojsko. Na podlagi člena 11 pravil združenja morejo postati člani le ti, ki so »pobornici in zatočnici ideje jedinstva našeg troimenog naroda«. — Klub jug. rez. oficirja v Mariboru, Mestna hranilnica.

Šolstvo

— **Na deški meščanski šoli v Ribnici** prične novo šolsko leto 1925/26 dne 1. septembra t. l. z vpisovanjem v vse razrede šole. Vpisovanje traja od 8. do 12. dopoldne in se vrši v pisarni ravnateljstva v novi šoli. Za prvi razred je pripravljen še dovolj novincev. Zato sprejme podpisano ravnateljstvo le še kakega prav dobrega učenca(ko) vani. V nedeljo 6. septembra po prihodu dopoldanskega vlaka se vrši slovesna blagoslovitev nove šole in je obenem otvoritvena vs. maša. Pounk se prične radi snazhenja šolskega poslopija v sredo 9. septembra. S slavnostno otvoritvijo je združena razstava izdelkov učencev(enki) iz lanskega šolskega leta. K slavnosti je vabljena mladina s starši, k njej naj pridejo prijatelji, dobrotniki in zaščitniki šole. Udeležje naj se vsi zavodi, korporacije in obštava, ki so spremljala naš razvoj s simpatijami. Ob sehlitvi jih vabimo k sebi, da se z nami povešajo, ker je s tem dnem podan temelj lepši bodočnosti potrebne šole. Podpisano ravnateljstvo obvesti javnost o sporazumu z upravnim odborom o nadaljnjem programu slavnosti. — Ravnateljstvo.

Dopisi

— **Iz Solčave nam pišejo:** Tujski promet pri nas silno narašča, odkar imamo vozno cesto v Logarsko dolino. Neprestano drže skozi vsa avtomobili in hite po cesti turisti v smeri proti Logarski dolini. Vsi ti so očarani od naravne krasote te prekrasne doline, pritožujejo pa se, da je redkodaj dobe prenočišče pri Piskerniku, dasi je bil letos otvorjen nov Tillerjev dom. Ta za turiste, tako pravijo, sploh ne prihaja v poštev, ker v njem stalno stanujejo letoviščarji. V koči je baje cela kolonija dece. Pa so pravili, da je to planinska postojanka! Vobče, tako pravijo turisti, ni s Tillerjevim domom naraščajočemu turistovskemu prometu pravi nič pomagano. Nasprotno! S tem domom so turisti celo občutno prizadeti. V domu so namreč stalno letoviščarji, v stari koči pa služita dve sobi, kjer so bile prej postelje za prenočevanje, za gostilniške prostore. Eto, kaj je potem turist na boljšem?! — Javnosti ne bo znano, da imamo pri nas že od aprila občinskega gerenta, ker je veliki župan občinski odbor razpustil pravilo, da radi razpisavanja občinskega imetja. V odboru namreč ni zapovedoval župan, marveč kaplan. Ta pa je bil zelo vnet za orlovsko pridrvice in naprave in je menil, da so si te in občina v zlahti. Za gerenta je bil postavljen poštar Grmelj, ki je v kratkem času napravil red v občinskem gospodarstvu in se tudi pobrigal za popravilo cest. Tajniške posle sedaj opravlja učitelj Lekše, ki je tudi mož na svojem mestu. Vsi, bodisi prijatelji ali nasprotniki, priznavajo, da Solčava še ni imela tako dobre občinske uprave, kakor je sedanja, in je žele, da bi občinske posle še dolgo vodil tako sposoben in večer gerent kakor je Šturm. Sicer pa se temu ni čuditi, saj sta gerent in tajnik znala izposlovati občini prav izdatne svote podpore, dočim je prejšnji občinski odbor občinske denarje samo razpisaval, ne da bi imela občina od tega kake koristi.

Gospodarstvo

Pred valutno reformo

Plenarna seja Narodne banke, Jugoslav. kapital v albanski narodni banki. Volne olajšave za rudo.

Primer Belgije, ki je te dni sklenila sporazum z Zdrženimi državami radi likvidacije vojnih dolgov, kaže, da bomo morali pristopiti k enaki likvidaciji naših dolgov napram Zdrženim državam tudi mi in sicer najbrž v prav kratkem času. Naša vlada in naše finančno ministrstvo so se postavili na stališče, da je treba počakati, kako uredi najprvo Francija svoje dolgeve napram Zdrženim državam. Potem naj bi tudi mi postopali po francoskem primeru in ev. z enakimi, proporcionalnimi modalitetami in popusti. Pri likvidaciji teh dolgov igrajo namreč ev. popusti, ki se pričakujejo od Zdrž. držav, veliko vlogo. Beogradski finančni krogi so mnenja, da bomo morali takoj po ureditvi ameriškanskih in drugih dolgov pristopiti h končni stabilizaciji in valutni reformi jugoslovenskega denarja. Minister financ dr. Stojadinović je svoj čas izjavil, da se izvede naša valutna reforma, čim se uredi naši vojni dolgovni ter odloči definitivno lastništvo velikih državnih domen, ki so pripadle naši državi po sklepu svetovne vojne.

O vsem tem se v ministrstvu financ vodi natančen in vester račun ter se že pripravljajo primerno valutno-reformno gradivo.

Po tem načelnem načrtu postopa na pr. že Čkoslovaška, ki se pravkar razgovarja z ameriškimi finančniki glede 50 milijonskega dolarskega posojila. Posojilo bi se uporabilo za stabilizacijo češke krone na zlati podlagi.

27. avgusta se vrši v Beogradu plenarna seja Narodne banke, na kateri bodo razpravljali o tekočih stvareh, o kreditni situaciji v državi in tudi o predstojeci valutni reformi.

Inozemski kapitali, ki so vloženi v jugoslovenske banke znašajo v celem 700 milijonov dinarjev. Banke obrestujejo ta denar po 4 %, vsled česar so začeli inozemski kapitalisti kupovati vojne zadolžnice, ki se obrestujejo po mnogo višji obrestni meri in ki se prav lahko likvidirajo.

Parlament v Tirani je sprejel zakonski načrt o osnovanju albanske narodne banke. Osnovni kapital te narodne banke bo znašal 12 in pol milijona zlatih frankov. Glasom konvencije, ki se je sprejela v tiranskem parlamentu, se ustanovna dela za albansko narodno banko poverijo italijanskemu društvu Mario Alberti, ki prevzame 51 odstotkov delnic. Banke albanski narodni banki bo sodeloval tudi jugoslovenski kapital, in sicer prevzame 15 % delnic. V razmerju s to participacijo dobi naša država primerno število upravnih svetnikov v upravi albanske narodne banke.

Ministrstvo saobračala je dovolilo 25 % popust na vseh državnih železnicah za prevoz železne manganove in hromove rude iz jugoslovenskih rudnikov.

Pospesjevanje našega poljedelstva

Po poročilih iz Beograda so v preliminarnem proračunu za l. 1926/27 znatne redukcije izdatkov. Izvzeto je samo poljedelstvo ministrstvo, čigar proračun naj bi se zvišal za 200 milijonov dinarjev. Ker je poljedelstvo za naš izvoz in za aktivnost naše trgovinske bilance zelo važno in ker živi v naši državi 80 % prebivalstva od poljedelstva, je zvišanje državnih izdatkov za to važno panogo narodnega gospodarstva s strogo objektivnega stališča utemeljeno, da si z druge strani država ne bi smela za namenjati industrije in trgovine, ki se bori z velikimi težkočami, da iz akutne krize sploh ne pride in da stojimo pred veliko brezposelnostjo, če se razmere z aktivnim sodelovanjem vlade pravočasno ne zboljšajo.

Naše poljedelstvo je bilo od vojne dalje prepuščeno samo sebi in zato se je moralo razvijati z lastnimi močmi. Naš kmet, zlasti v južnih krajih, je že po naravi konservativen in se upira vsaki novotariji, vsaki pametni reformi poljedelstva. Zato mora vlada sama skrbeti, da dvigne poljedelstvo na ono višino, ki bo vsaj približno odgovarjala poljedelskim razmeram v drugih naprednejših državah. To pa ni mogoče brez gmočnih žrtev. Poleg tega bodo imeli korist tudi drugi sloji prebivalstva, če bo v državi več poljskih pridelkov in če se ti sčasoma pocene. Vlada je v tem pogledu na pravi poti in njeno intenzivno sodelovanje z ljudstvom mora vsak objektivni poznavalec razmer pozdraviti. Pač pa ima industrija in trgovina pravico zahtevati, da ne bo na račun poljedelstva zapostavljena. To je v interesu industrijskega delavstva in uslužbencev, ki jim mora država priznati pravico do življenja prav tako, kakor kmetu.

Sporodno s tem gre tudi vladna akcija za odkup zemljišč. Naše agrarne razmere so še vedno zelo zaostale, mnoga zemljišča so propadala, ker ni bilo poljsnjeno vprašanje lastnine.

Gospodarski problemi v ČSR

Povodom svojega poseta v Bratislavi je ual čkoslovaški trgovinski minister Novak izjavil o sedanjem položaju Čsl. narodnega gospodarstva in o raznih gospodarskih problemih. Splošni položaj čkoslovaške industrije po njegovem mnenju ni tako slab, kakor mnogi mislijo in zatrjujejo. Veleindustrija je dobro zaposlena, pa tudi položaj tekstilne industrije se je znatno zboljšal. Dočim je veleindustrija zaposlena večinoma v izvozu, se opaja v tekstilni industriji glede na izvoz zastoj. Čkoslovaška iz razumljivih razlogov ne more zvišati cen tekstilnih izdelkov, ker bi bila v tem slučaju njena najvažnejša industrija za konkurenco

nesposobna. Kaj bi to pomenilo, si lahko mislimo, če vpoštevamo, da zaposluje ta industrija v ČSR na tisoče delavcev. Položaj sladkorne industrije bo točno razviden šele jeseni. Po dosedanjih izglelih bo nova sladkorna kampanja zelo dobra.

Nedavno uzakonjena agrarna carina, naj bi v prvi vrsti škodovala poljedelce, da bi ne imeli pri svojem gospodarstvu izgube, da bi padle cene pod produkcijske stroške. Ta carina bo služila tudi kot podlaga za pogajanja z agrarnimi državami, zlasti z Madžarsko in Poljsko. Pogajanja z Madžarsko naj bi se pričela še to jesen. Tudi z Belgijo se vrše pogajanja v tej smeri. Od lanskega leta, ko je uvedla Belgija za Čkoslovaško višjo carino, se ni nič spremenilo. Najbolj je interesirana na teh pogajanjih čkoslovaška industrija stekla. Pogajanja z Belgijo spadajo med najtežje probleme, kar jih je imela Čkoslovaška doslej na trgovsko - političnem polju. Vendar pa lahko upamo, da se uspešno zaključijo. Pogajanja s Francijo so v mnogem odvisna od izida sedanjih francosko - nemških pogajanj. Z Avstrijo ima ČSR trgovinske pogodbe, ki je za njen izvoz splošno dobra.

Trgovsko - politični odnosi napram Nemčiji so se zadnje čase tako spremenili, da zahteva Čkoslovaška revizijo pogodb. Tudi ta pogajanja naj bi se pričela jeseni. Znano je, da je bil v parlamentu stavljen predlog, naj bi se nekatere carinske postavke znižale, tako n. pr. uvozna carina na avtomobile, na katerih je zainteresirana Francija, Nemčija, Italija, Amerika in Anglija, dalje na poljedelske potrebščine in orodje. Ne smemo tudi pozabiti, da so nekateri industrijski izdelki pri uvozu v ČSR carine prosti. Tako n. pr. umetna svila. Ta industrija se je ustanovila v ČSR šele po vojni in se zelo težko razvija, ker ji dela veliko konkurenco italijanska in avstrijska industrija umetne svile. Carine prost je tudi uvoz superfosfata, dasi igra domača industrija tudi na tem polju važno vlogo.

Nemško - poljska carinska vojna ni rti najmanj povečala čkoslovaškega izvoza na Poljsko. Nemško - poljska carinska vojna je pojav, čigar posledice se pokažejo šele pozneje. Delstvo, da poedine države uravajo sistem dovoljenj šele sedaj, ko je ta sistem na Čkoslovaškem že v likvidaciji, potrjuje naziranje ministra Novaka, da se to nastopanje v ČSR ne more povsem ukiniti, ker mora državni službi kot obrambno sredstvo.

—g Novi sezname naših industrijskih, obrtnih in trgovskih podjetij. Kakor prejšnja leta, je izdala naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo tudi letos ob priliki veleselja 1. sezname industrijskih in večjih obrtnih podjetij, ki obsega naslove industrijskih in večjih obrtnih podjetij v Sloveniji, urejenih po raznih strokah z označbo posameznih izdelkov ter 2. seznam eksportnih in importnih trgov, iz katerega je razvidno, katere predmete izvažajo, oziroma uvažajo posamezne trgovine iz in v Slovenijo. Ta sezname se bosta v svoji informaciji razposlala konzulatoma in agencijam SHS v inozemstvu, dalje jugoslovenskim in inozemskim trgovskim in obrtnim zbornicam ter domačim in inozemskim interesentom, ki se zelo pogosto obračajo na zbornico za podatke. Sezname sta praktičen kazipot in zelo dober pripomoček za spoznavanje industrije, trgovine in obrti v Sloveniji. Sezname je dobili na Ljubljanskem veleselju ter v pisarni Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

—g Važno za izvozničarje na Poljsko. Poljski gospodarski komite ministrov je sklenil z odlokom z dne 10. avgusta, da se mora plačati za blago, ki so ga naročili poljski uvozniki v času od 1. marca 1925, 19. maja 1925 v državah, s katerimi ima Poljska trgovinske pogodbe, carina po carinskih tarifih z dne 23. junija 1924. Uvozniki morajo dokazati, da so naročili blago v omenjenem času. Blago se mora predložiti upravi obmejnih carinarnic najpozneje do 12. oktobra 1925.

—g Refakcija za žito in moko za pasivne kraje. Centrala industrijskih korporacij v Beogradu je izdelala in predložila prometnemu ministru popis vseh postaj, kjer se naklada oziroma iztovarja pšenica. Ti podatki bodo služili za izdelavo refakcije za žito in moko, ki gre v pasivne kraje. Z ene strani bo s tem olajšana preskrba pasivnih krajev, z druge pa mlinom v teh krajih dobava žita iz Vojvodine.

—g Nove trgovinske pogodbe. Po naši trgovinski pogodbi z Avstrijo, ki bo podpisana te dni, se začne pogajanja za trgovinsko pogodbo s Čkoslovaško.

—g Za ureditev Jadranske tarife. Začetkom septembra se sestanejo v Budimpešti železniške delegacije iz Italije, Madžarske in Jugoslavije, da uredijo sporazumno tako zvano Adria tarifo. Konferenca se udeležijo tudi delegati parobrodskih društev.

—g Otvoritev začasne pošte in telefona »Ljubljana veliki semeni«. (D. št. 31.295/II—1925.) V času od 29. avgusta do 8. septembra 1925 bo poslovala na razstavišču ljubljanske velikega semnja tudi pošta in telefon z nazivom »Ljubljana veliki semeni«. Ta pošta bo opravljala vso pošto, brzojavno in telefonsko službo ter bo imela svojo telefonsko centralo s šestimi sporodnimi aparati. Poslovala bo kot oddelček pošte Ljubljana 1. Pošiljke bo pečatila z žigom, ki ima besedilo »Ljubljana vel. semeni« v latinici in cirilici.

—g Delo v železniških delavnicah in kurilnicah. Ministrstvo saobračala je izdalo strogo naredbo na vse železniške delavnice in kurilnice, naj se podvzajo z delom in naj popravljajo vagonne in lokomotive s podvojenim paro. Gre za to, da se emancipiramo od inozemstva in da se na ta način izognemo izplačilu zdravih valut v inozemstvo. S posebno intenzivnim delom se bodo začelo v nižjih delavnicah in kurilnicah.

To in ono

Z beogradske „plaže“

Beograđani imajo poleti svoje posebno veselje s »plažo« na Savi in Donavi. Tako namreč imenujejo svoja kopališča ob pritoku Save in Donave. Naravno, da se podi po teh kopališčih v neznanosti leti vročini vse, kar v Beogradu leze ino gre. Mladina je od jutra do večera v vodi. Popoldne se priključijo uradni ministri, državni in privatni uradov. V prvi vrsti prevladujejo elegantni kavalirji, ki se shajajo s »prijateljicami«, čisto tudi v kabinah. To je sedaj postalo moderno v Beogradu. Ljudje so se v prejšnjem času svetovne vojne naučili in nagledali marsičesa, kar je bilo prej sila nenaravno in predvsem prepovedano. Danes pa ni težko smukniti v kabinu ali bolje rečeno zgrešiti v kabinu »prijateljice« ter tamkaj pokramljati nekaj uric, v hladu in v prijetni prisotnosti svojih idealov.

Poleg takih prostovoljnih in vnaprej domenjenih randevuev med starimi prijatelji se na beogradski plaži dogodevalo tudi stvari, ki niso popolnoma v skladu z zakoni.

Z zakoni namreč, v katere stopijo po dve osebi, to je zakoni. Tako je neki konec že dalj časa sumičil svojo ženko, da mu uhaia preko ojes. Zaslodeno jo je po vseh beogradskih ulicah. Zjutraj ji je sledil v trgovino, čakal na trgu, pazil zveržer v kinu na vsako kretinjo. Vse je bilo navidezno in redu. Doma pa je čutil neko hladnost in odvratnost ki mu je dokazovala, da najbrž posveča ženica delček srca neznanemu X.

Po dolgi pomladanski večerih so pridrli topli in vroči poletni dnevi in zakonca sta se redno podajala na »plažo«, da osvježita telesa in da si oddahneta od medsebojne nezadovoljnosti. V beogradskih kopališčih nimajo običajnih družinskih kabin. Radi tega je moral možiček v posebno kabinu, kamor je pot vodila mimo ženskih kabin. Marsikateri dan je moral poželjivo pogledati za ženko, ki se je nekako vesela in trenutno prenovljena zaprla v kabinu in se dolgo slačila. Vselej pa, ko sta se zakonca kopala na prijetni beogradski plaži, je žena ob popoldanskih urah, ko je bilo vrvenje v kopališču največje, zapustila moža in se podajala v kabinu, da »pogleda«, kakor je navadno trdila, ali je vse v redu. Vračala se je navadno precej pozno, »pregleda« stvari je trajal običajno po pol do ene ure. Neki dan pa se je dogodilo, da je možu planila v glavo čisto nenavadna misel. Žena se je zopet kot običajno podala v kabinu, mož pa previdno za njo. Na vogalu kabine je obstal in čakal, kaj bo. Kako se je začudil, ko je zapazil, da njegoa ljubezniva gospa ne vstopa v kabinu sama, nego da je mimo nje smuknil neki mladi gospodič, ki ga je nesrečna in nezvesta žena naravnost sunila v kabinu...

Mož je omel. Ni si znal v prvem navalu strahovite svoje ljubosumnosti razlagati, kako in kaj »pregleduje« žena ob asistenci neznanega gospodiča. Mož je mladeniča počakal pred durmi kabine. Ko je izstopil, ga je trdno prijel za rameni in ga odvedel pred službujočega stražarja, ki ga je na licu mesta povabil v »aps«. Žena je ob sramu pobegnila s kopališča in se šle isti večer odpeljala v provinco k staršem. Kronika je drugi dan pisala, da je odšla iz Beograda precej nebankana in obvita...

Na beogradski plaži so po tem dogodku nekaj dni razgovarjali samo o skrivnostni kabini. Vsako kabinu so ogledovali nekako nezaupno, v nadi, da dožive še druge slične primere splošnega kravala in škandala. Sedaj roma stražar vsake pol ure mimo kabin. Ljudje se spogledujejo, gospodične se smejejo, eleganti pa zakolnejo in z njim nerodno, nesrečno, nezvesto nabunkano ženko.

Nevarna iznajdba ameriških zločincev

Iz Newyorka se poroča o nevarni iznajdbi zločincev, katere se že porablja. Pri neki veliki ljudski veselici v Gravesendu v Brooklynu so se pojavili iz množice nenadno trije možje, ki so skočili na nekoga človeka z imenom Günsberg, nato pa zbežali. Komaj so se odstranili, se je Günsberg zgrudil mrtev na tla. Osebe, ki so se trudile okoli njega, so ugotovile, da je dobil tri strele v glavo. Začeli so zasledovati morilec ali izmed zasledovalcev je po kakih 20 korakih padel eden mrtev na tla. Zadel ga je krogla ne da bi bil kdo slišal kak strel. Doslej je mogla tehnika zmanjšati pok, ni pa mogla doseči tega, da bi se detonacija sploh ne slišala. Iznajdba ameriških banditov je pripravna, da provzroči ne samo na polu kriminalnosti, marveč tudi glede taktike in strategije v bodoči vojni velike posledice. Treba je počakati, da se vest o ameriški iznajdbi zanesljivo potrdi.

Jetra — sedež ljubosumnosti

Ako vaša žena trpi na ljubosumnosti in vi pri vsi svoji dobri vesti ne morete ugañiti vzroka za to, prepričajte se, ali vaša žena ne povzije preveč slaščic. Profesor Laumonier je zdrvil neko mladenko, ki je bila strašno ljubosumna na svojo sestro in sicer se je bolezen razvila tako, da so jo morali oddati v sanatorij. Tam so konstatirali, da je bolna na jetrih. Zdravilo so jo več časa in po nekaj mesecih se je vrnila zdrava domov. Potem je zopet začela vživati razne slaščice in sladkorna jedila, kar pomeni za letra strup. Zopet se je pričela ljubosumnost in po ponovnem zdravljenju je zopet prenehala ta ljubosumnost. Revue de Psychologie piše v dolgem članku, da je iskati večkrat vzroka za kočljive spore v družini, zlasti pa žensko ljubosumnost pri obolelosti jeter. Pri tem se misli samo na ženske, možg pa je tak vzrok morda tudi pri moških.

Zavarovanje proti vremenu

Zvezni vremenski urad v Washingtonu opisuje razne zanimive vrste vremenskega zavarovanja, ki so v rabi pri ameriških zavarovalnih družbah. Najstarejša vrsta odločno vremenskega zavarovanja v Zdrženih državah je zavarovanje žetve proti toči. Leta 1924 je zavarovalnina proti toči znašala vsega skupaj 40 milijonov dolarjev in polovica te svote je bila zavarovana v državah Kansas, North Dakota in Iowa. Zavarovanje proti viharjem in tornadam znaša sedaj več kot 30 milijonov na leto. Odkar je tornado razsul del Loraina in nedavno nekatera mesta v Illinoisu in Indiani, se je povpraševanje po zavarovanju te vrste kar podvojilo. Nekatere banke in hipotekarne (mortgage) družbe sedaj zahtevajo tudi zavarovanje proti viharjem poleg zavarovanja proti ognju. Imamo tudi zavarovanje proti dežju. Ali ta vrsta zavarovanja se razlikuje od drugih vrst v tem, da ne zavaruje proti škodi lastnine. Namen tega zavarovanja je, da se pred škodo zavarujejo prireditve in trgovska podjetja, ki so odvisne od pritoka občinstva in ki bi trpele veliko škodo, ako bi deževalo. Zavarovalna polica utegne pokrivati tako kratko dobo kot so tri ure — dovolj časa za dirko, športno tekmo ali slično prireditev. Prodajalci na semnih in detaljne trgovine, ki oglašajo specialne razprodaje, se dostikrat zavarujejo proti dežju za določeni dan. Zavarovanje proti slani precej v navadi pri sadjereh. Splošno zavarovanje žetve ni še toliko rabi, ali se tudi zdi tuptatam. Škode radi bliska so navadno obsežene v zavarovanju proti ognju. Sklepajo se tudi zavarovanja najbolj čudne vrste, tako na primer se je nekdo zavaroval proti oblakom nebu za časa solnčnega mrka. V dveh slučajih je bilo sklenjeno zavarovanje proti pomankanju snega — v enem slučaju se je zavarovala neka kinematografska družba, ki je rabila sneg za posnemanje nekega prizora, v drugem slučaju je šlo za neko podjetje zimskega športa v Minnesoti. Premije za vse te vrste zavarovanja se naslanjajo na podatke in statistike federalnega vremenskega urada.

NOVI POGLAVAR KU • KLUX • KLANA
DR. W. EVANS. Dr. H. W. Evans, po klicu zobozdravnik, je bil izvoljen za poglavarja znane ameriške teroristične organizacije Ku • Klux • Klanda, ki se bori proti Židom, katolikom in črncem.

Pretkana francoska volunka

V svetovni vojni je služilo več špijkon, ki so vršile v slučaju silno važno, pa tudi nevarno službo. Nemški listi opisujejo razne špijkonke iz te dobe, pri tem pa se neki list spominja tudi francoske policijske agentinje, ki je bila v svoji zločinu pretkana in prefriganca. To je bilo v Casih, ko je carska ruska vlada zasledovala razne revolucionarce. Nekoč je hotela dognati identiteto in imena skupine ruskih revolucionarcev, ki so bivali v Montreuxu. Obrnila se je na mednarodno pisarno za tajno službo v Bruslju in ta je odposlala v tej važni misliji v Švico v spremstvu enega agenta Terezijo Prevost. Tereza je bila mlada in lepa in nastopala je v Švici kot bogata dedinja iz Kanade, ki je prišla v spremstvu svojega brata v Evropo, kamor jo je privedel važen namen. Vodka ruskih beguncev je bil ruski vladni dobro znan — imenoval se je Goluhovski in je imel 22 let starega sina — in tako je bil bojni načrt dobro pripravljen. Kmalu so videli mlade Goluhovskega vsak dan v spremstvu z lepo damo iz Kanade. O njenem premoženju so pripovedovali po Montreuxu bajne stvari in nastopala je zelo razkošno in zapravljivo. Kmalu se je zaročila z mladim Rusom in povabila vse ruske prijatelje svojega zaročenca na pojedino. Mladi Goluhovski ji je napisal na kos papirja imena vseh gostov, ki se imajo povabiti. Banket je bil rafinirano insceniran. Rekla je gostom, da je poskrbela tudi za fotografa. Nekateri Rusi so menili, da so fotografije včasih nevarna stvar, toda prefriganca Tereza je izjavila, da bo dala posnetke v roke gospoda očeta Goluhovskega. Fotograf je bil navzoč in izvršil je kmalu svoje delo. Tereza je dobila slike in se isto noč je s svojim »bratom« izginila. Podala je tako mednarodni pisarni za tajno službo v Bruslju slike in imena iskanih ruskih revolucionarcev. Seveda je bila za to delo sijajno plačana. V Petrogradu so imeli tako zaželjene podatke o »zaročnikih« ob čenyskem jeziku.

DR. WIRTH, bivši državni kancelar Nemčije, ki je izstopil iz frakcije parlamentarnega centra.

Byranova oporoka

...V imenu božjem z Bogom! Tako se prične oporoka pokojnega Williama Bryana, znanega boritelja proti evolucijski teoriji in Darwinu. Premoženje v gotovini in posestva Bryana je znašalo 865.500 dolarjev in pripada po večini njegovim sorodnikom. Njegova posestva v Coconut Grove, Florida, je podedovala njegova žena, obenem pa tretjino zapuščine. Trije otroci dobe približno po 100.000 dolarjev, za vzgojne in verske institucije pa je določenih tudi 100.000 dolarjev. Zanimiva je oporoka pokojnega Bryana, ki se glasi:

»V imenu božjem z Bogom! Uverjen o svojem odrešenju vsled krvi Jezusa Kristusa in zanašajoč se na njegovo obljubo glede vstajenja, izročam svoje telo zemlji ter priporočam svojega duha Bogu, ki ga je ustvaril. Jaz William Jennings Bryan, državljan iz okraja Date, Florida, ki sem zdravega duha ter dobrega spomina, a se zavedam negotovega življenja, hočem s tem objaviti svojo poslednjo voljo in oporoko. S tem preključujem in razveljavljam vse oporoke, ki sem jih napravil prej.

V oporoki daleč med drugim še razne nasvete, ne manjka pa tudi moralnih pridig in naukov.

* Drag izlet z avtomobilom Visokošolec Vitt z univerze v Kaliforniji je povabil k sebi v avtomobil na kratak izlet lepo visokoškolo B. Wilson z iste univerze. Z veseljem je sprejela vabilo, prisleda v avto in visokošolec Vitt se je pomno vozil s krasotico okoli. Ko je za vožnja prenehala in je lepa miss izstopila, je bilo konec radostnega razpoloženja pri dijaku Vittu. B. Wilson je zahtevala odškodnino 20.000 dolarjev, češ da ji je drzno vožnja pretresla živce in da je sedaj tako bolna, da bo potrebovala dolgega zdravljenja, predno pridejo žvi zopet v svojo red. Dijak je prebledel in potem postal redeč kot rak, toda fant se čuti vedno kavalirja, pa je tudi lahko kavalir, ker razpolaga z velikim premoženjem, zato pa je šel domov in izplačal nato dijakini Wilsonovi zahtevano svoto. Pri sebi pa je naravil sklep, da ne povabi nikdar več v avto nobene dijakinje.

* Oba sta navajena na ogenj. Noel, kuhar starega ruskega Friderika Velikega, je pripravil nekoč zelo okusno ali težko prebavljivo pasteto. Kralju pa je ugajala in jo je jedel z velikim tekom, dasi je čutil, da bo radi tega trpel njegov želodec. Slednji reče kralj kuharju: Midva prideva oba v peklo, on, ker je pasteto spekel, in jaz, ker sem jo pojedel. Kuhar se je odrezal: Ne stori nič, ker midva sva oba navajena na ogenj.

* 30 milijonov je zaigral v družbi magnatov v Budimpešti veleposestnik baron Gerloeczy tekmo štirih dni. Ker ni mogel odšteti takoj 30 milijonov madžarskih kron, je odstopil dobiteljem vsa svoja posestva. Navadno sledi po takih izgubah vest o samomoru, o baronu Gerloeczyju je še ni.

* Viharji na Francoskem pretekli teden so napravili zlasti v dolini Cher ogromno škodo. Grad v Angerju je razkril, vsa streha je uničena. Velika in težka drevesa je vihar izruval in vrge ob tla. Hiše daleč naokoli nimajo dimnikov. Železniška proga pri Toursu je razbita. Ves pridelek je uničen. Prebivalstvo ne poma slične nesreče.

* Ker je imel prehuho ženo. V vasi Trostberg blizu Inomosta je izvršil samomor kmet Jetzinger. Svojo posteljo je polil s petrolejem, jo zažgal, se vlegel v njo in si pognal iz revolverja še dve krogli v glavo. Na mizi je pustil kos papirja, na katerem je napisal, da si je končal življenje, ker ne more več prenašati hudobij svoje žene.

* 96 in 19. V kraju San Giorgio a Liri v Italiji je poročil 96letni posestnik Antonio Castelli 19letno pastarico Antonijo Di Picco. Mladenka se nadeja lepe dedščine.

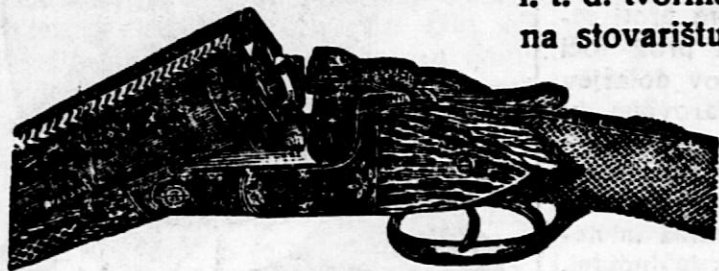
* Pasja steklina se je razširila v Švici v nekaterih mestih v zadnjem času zelo opasno. Samo v Bazlu so stekli psi ogrizli 10 oseb. Zato je zvezna uprava od 20. t. m. dalje prepovedala vstop v Švico za vse inozemske pse.

Odgovorni urednik:
OTON CHRISTOF

Kupujte srečke za Sokolski Tabor!

Oružje, municija za lov

najglasovitejših njemaških, belgijskih, španjolskih, talijanskih i. t. d. tvornica, stalno i u velikim količinama na stovarištu. Za sve naše oružje dajemo potpunu garanciju! Trgovci i lovačka društva imaju velikopust! Tražite cjenike, koje šaljem franco!

Prva jugoslavenska veletrgovina oružja i municije
S. Kočonda -- Zagreb, Preradovićev trg broj 1.

20%

popust

20%

samo za časa Velesojma

Da damo svakemu priliko, da se prepriča o čevljih tovarne

Carl Pollak d. d. Ljubljana

Sv. Petra cesta 68

Da so isti v kvaliteti nedosegljivi, boljši nego ročno narejeni, cenejši kot vsi drugi, pridimo za časa velesojma v tovarni, Sv. Petra cesta 68, reklamno prodajo (z 20% popustom). Prodajo se vsakemu! Prodajni čas od 8. do 20. ure, tudi ob nedeljah in praznikih. — Prodajo se moški, ženski in otroški čevlji vseh vrst ter sandali. Ne pozabite obiskati našega šotora na Velesojmu, kateri je drugi od glavnega vhoda na de no. Tam dobite izkaznico za vstop v našo tovarno, da se vam pokaže, kako umetno in trpežno izdelata tovarniške čevlje.

20%

popust

20%

samo za časa Velesojma

Potrtega srca naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem tužno vest, da je naš dobri sin in brat

Karl Kovač

danes ob 8. uri umrl.

Pogreb se bo vršil v petek ob 18. uri.
Pokojnika priporočamo v blag spomin.

Stari trg pri Raketu, 27. avgusta 1925.

Karl in Marija
starši

Marija, Franjo, Ana, Milan, Ljudmila
sestre in brata.

3780

Ustanovljeno leta 1879.

Telefon št. 553.

Ključavničarstvo

Avgust Martinčič

LJUBLJANA, Rimska cesta šte. 14

prvo in edino podjetje za napravo elektnih valčnih zastorov v Sloveniji

prilagoja napravo novih valčnih zastorov in popravilo istih po konkurenčnih cenah ter ima vse pripadajoče blago stalno na skladišču.

Izdeluje in se prilagoja za naročila

solčnih plah, okrižij vsake vrste od priproste do najbogatejše izpeljave, škarjasta omrežja, železa za štedilnike, ventilacije raznih vrst, razna okovja, železna vrata in okna, okrogla železna stopnišča, predpečnike iz železa in bakra i. t. d.

3029

Stalna zaloga štedilnikov

v priznani vestni in solidni izvršitvi!

Mali oglasi, ki služijo v posredovanju in socialno namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.

MALI OGLASI

Zenitno, donosovanje ter oglaševanje strogo trgovskega značaja, vsaka beseda Din 10. Najmanjši znesek Din 10.

Službe

Absolventinja

državne dvorazredne trgovske šole želi primerne mesto. — Ponudbe pod »Začetnica/3069« na upravo »Slov. Naroda«.

Korespondent

z rožna moč, večje slov. slovar, in nemškega jezika v govoru in pisavi isče službe. Dopisi na upravo lista pod »Korespondent/2946«.

Ekonom

zmožen, z večletno prakso — isče službo na graščini ali večjem posestvu. — Ponudbe pod »Ekonom/3067« na upravo »Slov. Naroda«.

Trg. pomočnik

z večletno prakso, zmožen samostojno voditi trgovino — isče službo kot poslovodja. — Dopisi na upravo »Slov. Naroda« pod »Dobra moč/3041«.

Kateri podjetnik

Jobrodušen — bi preskrbel revnemu, a poštemu in zanesljivemu invaridu z ženo in enim otrokom službo hišnika, varnarja ali čuvaja. Ker sem gostilniške obrti teoretično in praktično izučil, vzamem tudi gostilno na račun ali kaj sličnega. — Dopisi pod »Pošten/3076« na upravo »Slov. Naroda«.

Služba hišnika

isčem za takoj. Zena bi lahko opravljala tudi druga dela na vrtu. — Dopisi pod »Hišnik/3065« na upravo »Slov. Naroda«.

Kum

Staro juto

od manufakture ali volne kupuje v vsaki množini. — Dopisi pod »Kum/3065« na upravo »Slov. Naroda«.

Prodaj

Večji kovček

prilagojen tudi za potnike — se takoj ceno prodaja. — Ponudbe pod »Kovček/3035« na upravo »Slov. Naroda«.

Pouk

Učenec

star 14 let, močan in prišten, ki ima veselje do čevljarske obrti — se želi izučiti. — Dopisi pod »Čevljarstvo/3068« na upravo »Slov. Naroda«.

Strojevni pouk

na Christofomem zavodu Domobranska cesta 71, se vrši vsak dan. — Za nove gojence vpisovanje 31. t. m. in 1. septembra t. l. — Učna ura Din 375.

Nenremičnine

Dvokatna kuća

na Sušaku na prometno mesto za dobro uvedeno gostionom i sobama za strance veliki dohodak, nudi se se uz povoljne uvjete. Upitati se pisмено kod Publicitasa d. d. Zagreb, Gundulićeva 11, t. 700.000 2655.

Manjšo trgovino

s stanovanjem na deželi v prometnem kraju isčem za ta o'j in najem; event. jo tudi kupim. — Ponudbe pod »Manjša trgovina/3042« na upravo »Slov. Naroda«.

Stanovanja

Naslovi

dijaških stanovanj se dobi pri ge. Likar, Poljska c. 87, Vila Berje man.

Stanovanje

2-3 sob in pritlikinami isče boljše mirna družina. Plačam dobro. — Ponudbe na upravo lista pod »Septembra/2943«.

Stanovanje

1-2 sob s kuhinjo, v mestu ali na deželi — isče železniški uradnik. — Ponudbe pod »Septembra/3066« na upravo »Slov. Naroda«.

Prazno sobo

v bližini Gradišča isčem za takoj. Naslov pove uprava Sl. Naroda 162 L.

Majhna scjica

se isče za takoj. — Plačam do 300 Din. — Ponudbe pod »Sobica/3062« na upravo »Slov. Naroda«.

Dopisovan

osamljena, želi dopisovati s istotakim resnim gospodom. — Dopisi pod »Sreča/3064« na upravo »Slov. Naroda«.

Posojila

20.000 dinarjev brezobrestnega posojila posodim za stanovanje hišnemu gospodarju, ki mi odstopi dve prazni sobi s souporabo kuhinje. Pogoji: vključna na prvo mesto. Dopisi pod »Posojilo/3038« na upravo »Slov. Naroda«.

Razno

Hrana

Buffet un' rze »Dvorec« priporoča okusen obed in večerjo za 15 Din dnevno.

Slike za legitimacije

izdeluje najhitreje fotograf HUGON HIBSER, Ljubljana, Valvazorjev trg. 167 L.

Blagajne

»Wertheim« in JEKLENE DENARNE OMARE za vzičavanje — priporoča Ljubljanska komercialna družba Ljubljana, Bleiweisova c. 18. 102 L.

Največja zaloga

in največja zaloga dvokolesu, motoru, otroški vozički, šivalni stroji, pnevmatiki, Ceniki franco. — Prodaja na obroke »Tribuna« F. B. L., tovarna dvokoles in otroških vozičkov, Ljubljana, Karlovska cesta 4. 160 L.

Ako se bočes

hitro in bogato poročiti,

ne pozabi inserirati v »Slov. Narodu«!

IV. BRUNČIČ & F. REBERNIK

Ljubljana, Karel Kotnikova ulica (baraka za Ledino) se pripravljata ceni občinstvu. — Cene zmerne, postrežba točna. Triletna garancija. 121 L.

Šolske potrebšline:

Zvezke, risalno orodje, risalni papir itd., na deželo in drobno priročila. — L. Pevalak, Ljubljana, Zidovska ulica. 3070

Cenjenemu občinstvu vljudno naznanjam, da bom imel z 29. septembrom naprej tudi popoldan vsak dan sveže pecivo. Pekarna Anton Preskar, Dunajska cesta 5 3087

VIDO BRATOVŽ

trgovska agencija LJUBLJANA, Gospodarska cesta 2

si dovoljuje tem potom p. n. Interesente najvljudneje obvestiti, da zastopa sledeče tvrdke:

Konoputa d. d. promet konopnih in jutastih izdelkov, centrala Zagreb, skladišče za Slovenijo, Ljubljana, Gospodarska cesta šte. 2.

Simon Semler, Pizen, tovarna galanterijskih izdelkov (vlasnice, knoflice, pletilke, risalni žebeljčki, i. t. d.)

Süddeutsche Schmirgelwerke A. G. Memmingen, Bayern, tovarna smukovega blaga, tako na platnu kakor na papiru in vseh vrst gladil za čevljarsko in mizarstvo industrijo.

Tovarna nogavice »KLJUČ«. 3030

Za časa velesojma paviljon E, ko'e 12, 14, 16.

Zahvala.

Najprejrečnejše se tem rodom zahvaljujemo vsem, ki so nam z dokazi odkritega sočutja ter z izrazi iskrenega sožalja kakor tudi s svojo narikačevano veliko udeležbo na zadnji poti nezgabljenega soproga oziroma očeta, gospoda

Ivana Pirca

blagajnika mestne hranilnice

skušali lajšati neznošno bol. Najlepšo zahvalo izrekamo tudi vsem darovalcem krasnih vencev in cvetja kakor tudi gospodom pevcem za genljive žalostinke. V srehi vseh, ki so poznali predragega pokojnika, bodi ohranjen nanj blag spomin.

V Kranju, dne 26. avgusta 1925.

Žalujoči ostali.

Pozor! Interesenti! Pozor!

Nova jedilnica se prodaja. Ker mi ni mogoče razstaviti v vzo čnem velesojmu moderne in solidno izdelane jedilne opreme, zato si jo izvolite ogledati na domu. Radi tega je tudi cena zelo ugodna. 3061

August Černe, Zg. Šiška 122. — Splošno mizarstvo.

Vsem obiskovalcem velesojma

se priporoča, da si ogledajo razstavo v paviljonu I št. 624, kjer je razstavljena tvrdka: F. in I. Goričar »Pri Ivanki«. Ljubljana, Sv. Petra cesta 29. predmete damske konfekcije lastnega izdelka in sicer: plašče, bluze, oblečke, velike in male predpasnike itd. v krasni izbiri. — V tej trgovini se dobi tudi razno moško in žensko perilo po najnižji ceni. — Za trgovce posebno nizke cene. Geslo tvrdke je: »Mali, a tem gostejši dobiček.« 168 L.

LJUBLJANSKA MENJAANICA

Kolodvorska ulica šte. 41. Nakup in prodaja vsakovrstnih valut po najugodnejših dnevnih cenah. 3031

Odprto ves dan nepretrgoma!

Kavarna »LEON« Gostilna

v Kolodvorski ulici se priporoča cenj. posetnikom velesojma, kjer se točijo pristna štajerska, dolenska vina (najboljša vina gg Bona, Krško, in Veseliča, Ormož - Ljutomer).

Vedno sveže pivo. Gorka in mrzla jedila

Vsaki večer koncert.

Odprto že ob 4. zj. Odprto že ob 4. zj.

Posetite tudi na Ljubljanskem velesojmu vinski in kavarniški paviljon, kjer vam nudi vse, kar srce poželji. Pristna turška kava.

Za obilen obisk se priporoča

Leon Pogačnik.

3032

Kreditni zavod za trgovino in industrijo

LJUBLJANA, Prešernova ulica 50 (v lastnem poslopiju).

Obrestovan'a vlog. nakup in prodaja vsakovrstnih vrednostnih papirjev, deviz in valut, borzna naročila, predprijem in krediti vsake vrste, eskompt in inkasno menic ter nakazila v tu- in inozemstvo, safe-deposits itd. itd. Brzljavice: Kredit, Ljubljana - Telefon 40, 457, 549, 805 in 806